Tietojohtaminen kunnissa, 1. seminaari

Aika: keskiviikko 25.3.2020 klo 9.00–15.15
Paikka: Kuntatalo, Toinen Linja 14, Helsinki, kokoustila A 3.6 / etäosallistuminen

Ohjelma

09.00–09.30	**Aamiainen ravintola Kalliokivessä**
09.30–10.15	**Avaus: Kuntien taloustilanne tänään** Ilari Soosalu, Kuntaliitto
	Keskustelu
10.15–11.00	**Automaattinen talousraportointi** Denis Galkin, valtiovarainministeriö
	Keskustelu
11.00–11.30	**Projektin kautta kunnissa edistettävät asiat:** **Tiedolla johtaminen & Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus** Kimmo Haapasalo, FCG Minnamaria Korhonen, Kuntaliitto
11.30–12.30	**Lounas ravintola Kalliokivessä**
12.30–13.30	**Kuopion kaupungin palvelutiedolla johtamisen hanke** Raija Löf, Kuopion kaupunki
	Keskustelu
13.30–15.15	**Taloushallinnon ruuhkavuodet - palvelumuotoilutyöskentely** Tom Holmroos, Kuntaliitto
	Kahvit työskentelyn lomassa
15.15	**Tilaisuuden päättäminen ja näkemiin!**

Ilmoittaudu mukaan seminaariin 20.3.2020 mennessä webropol-linkin kautta:
https://bit.ly/2USFWnx

Lisätietoja seminaarista antaa:
Minnamaria Korhonen, erityisasiantuntija, kuntatalous
puh. 050 513 4641
sähköposti: minnamaria.korhonen@kuntaliitto.fi

KUNTA LIITTO

Kuntien taloustilanne tänään

Tietojohtaminen kunnissa, 1. seminaari 25.3.2020

@IlariSoosalu

Oliko vuosi 2019 historian surkein kuntataloudessa?

KUNTA LIITTO

Investointien tulorahoitus-% Manner-Suomen kunnissa

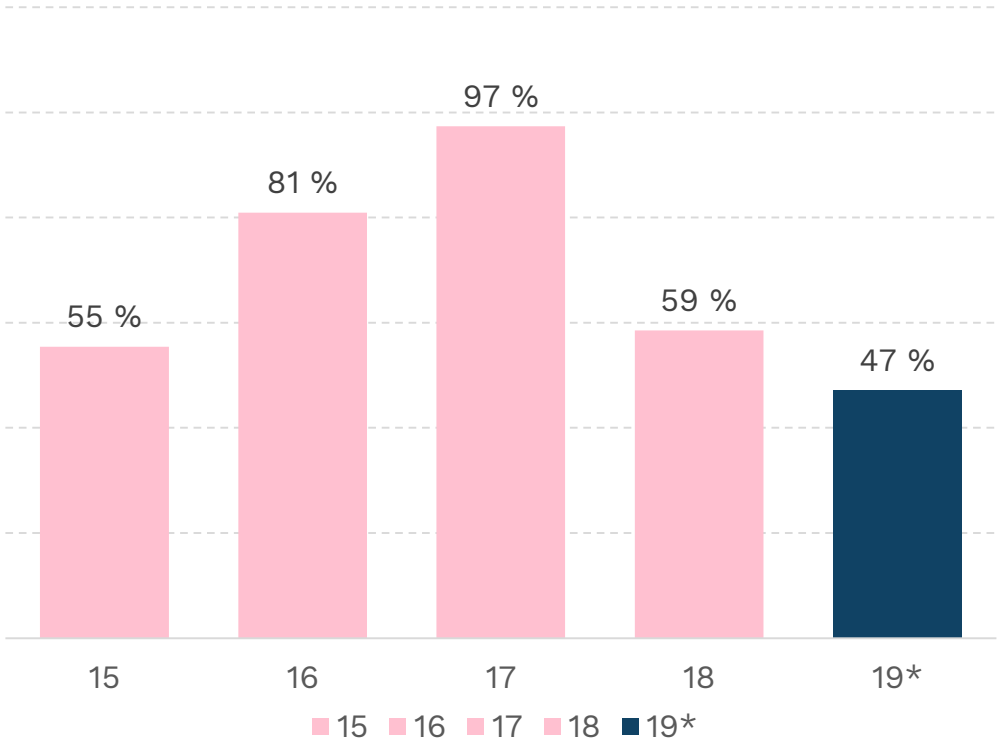

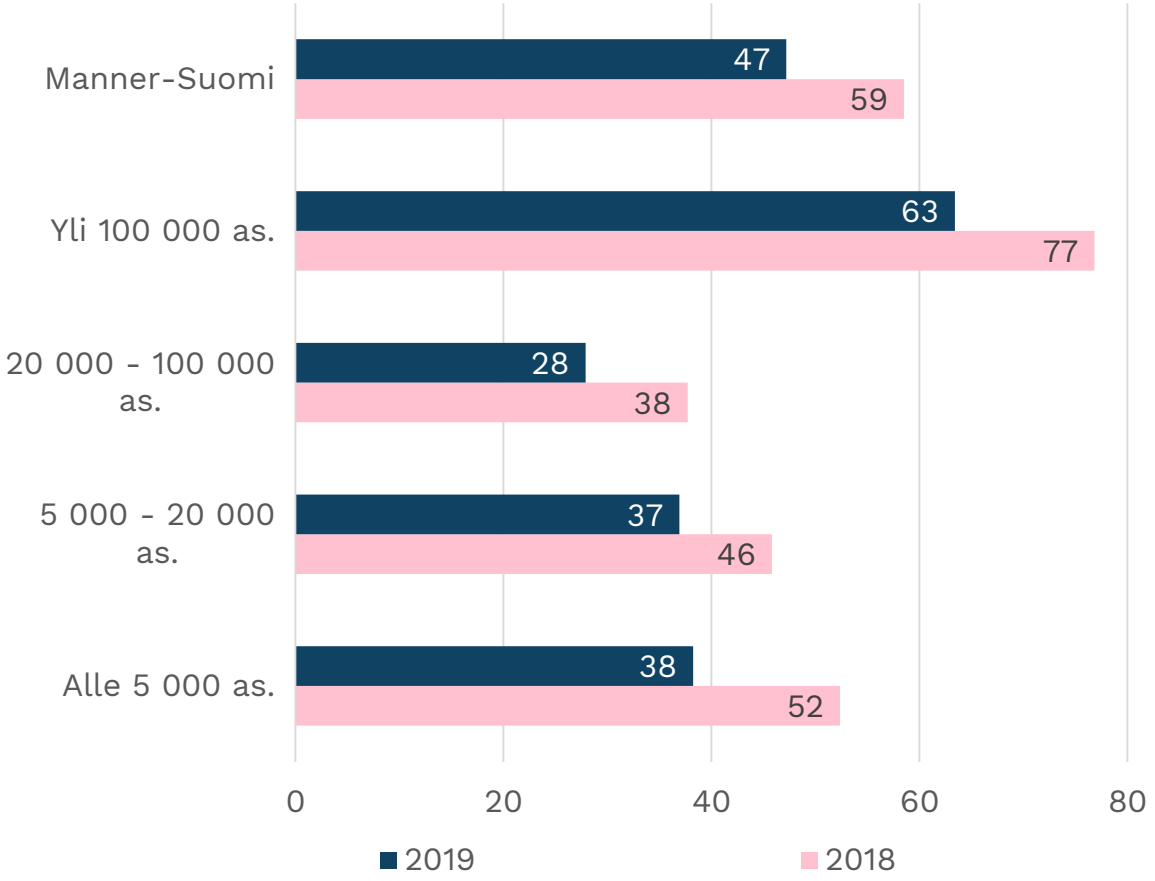

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2019 tilinpäätösarvioiden mukaan

KUNTA LIITTO

Tietoja Manner-Suomen kuntien taloudesta 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 tpa
Vuosikate:										
Mrd. euroa	2,47	2,05	1,34	2,06	2,20	1,89	2,70	3,27	2,07	1,80
Asukasta kohti, €	461	382	248	380	403	347	492	596	376	327
Vuosikate %:a poistoista	145	118	71	100	106	91	127	149	94	80
Vuosikate %:a investoinneista 1)	99	73	46	72	78	68	93	114	67	54
Tilikauden tulos, mrd. € 2)	**1,83**	**0,42**	**-0,31**	**0,37**	**2,03**	**0,14**	**0,89**	**1,19**	**-0,11**	**-0,11**
Toim. ja invest. rahavirta, mrd. € 2)	**1,08**	**-0,93**	**-1,68**	**-0,89**	**-0,09**	**-0,89**	**-0,07**	**0,47**	**-1,04**	**-1,34**
Lainakanta:										
Mrd. euroa	10,45	10,95	12,21	13,79	14,68	15,50	16,09	16,17	16,73	18,42
Vuosimuutos, %	6,9	4,7	11,6	12,9	6,5	5,6	3,8	0,5	3,5	9,9
Asukasta kohti, €	1 956	2 038	2 262	2 542	2 697	2 841	2 939	2 949	3 048	3 356
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):										
Kuntien lukumäärä yhteensä	326	320	320	304	304	301	297	295	295	295
Vuosikate negatiivinen	7	34	80	28	10	13	14	4	44	56
Tilikauden tulos negatiivinen	55	141	227	137	104	107	94	51	200	225

1) %:a **poistonalaisten investointien** omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueiden hankinta – Osakkeiden ja osuuksien hankinta - Rahoitusosuudet investointeihin.
2) Vuosi 2010 sisältää HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. €.
Vuosi 2014 sisältää liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja noin 1,7 mrd. €

 Lähde: Tilastokeskus, Manner-Suomen kunnat

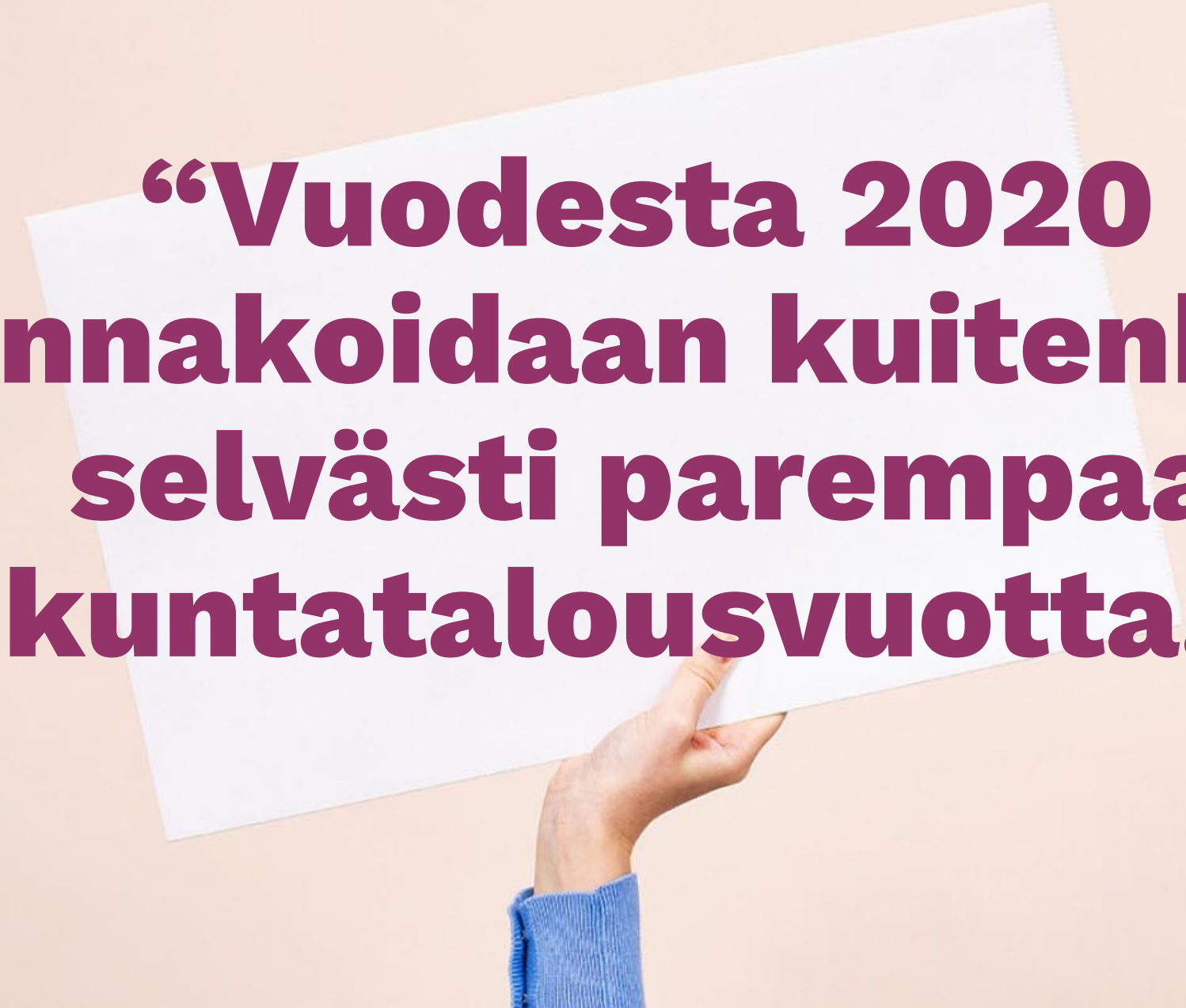

“Vuodesta 2020 ennakoidaan kuitenkin selvästi parempaa kuntatalousvuotta.”

KUNTA-LIITTO

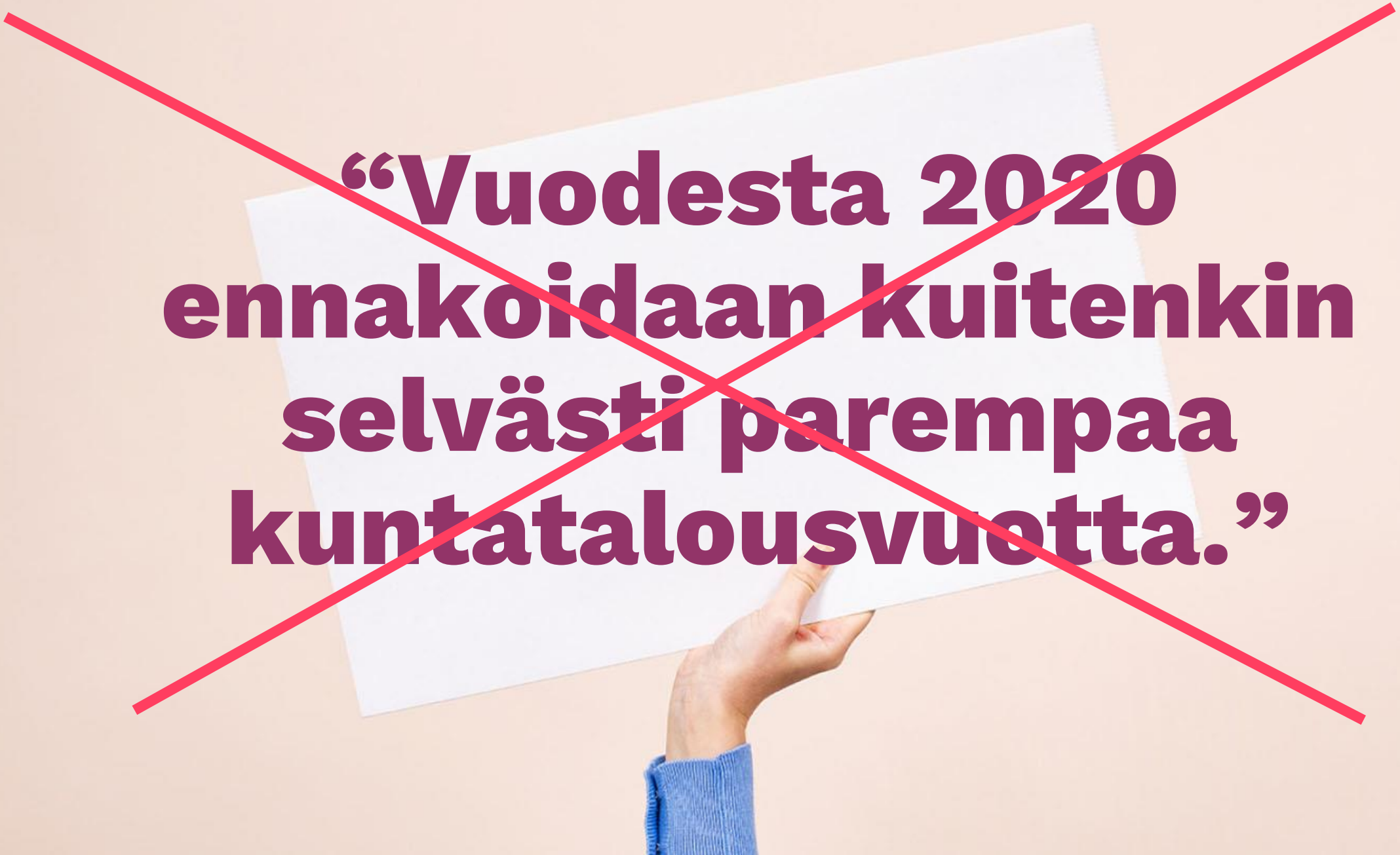

“Vuodesta 2020 ennakoidaan kuitenkin selvästi parempaa kuntatalousvuotta.”

KUNTA-LIITTO

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd.€
(painelaskelman mukaan)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toimintakate	**-27,50**	**-28,55**	**-29,88**	**-31,27**	**-32,49**	**-33,74**	**-34,84**
Verotulot	22,55	22,43	22,93	24,44	25,01	25,77	26,52
Käyttötalouden valt.os. 2)	8,54	8,50	8,53	9,43	9,89	10,33	10,67
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,37	0,32	0,37	0,36	0,32	0,28	0,16
Vuosikate	**3,96**	**2,70**	**1,95**	**2,97**	**2,74**	**2,64**	**2,50**
Poistot	-2,82	-2,82	-2,92	-3,02	-3,12	-3,22	-3,32
Satunnaiset erät, netto	0,14	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Tilikauden tulos	**1,28**	**-0,04**	**-0,90**	**0,03**	**-0,31**	**-0,51**	**-0,75**
Tulorah. korjauserät	-0,53	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57
Tulorahoitus, netto	3,57	2,16	1,45	2,47	2,23	2,14	2,00
Investoinnit, netto	-3,46	-3,87	-4,18	-4,34	-4,52	-4,67	-4,66
Rahoitusjäämä 1)	**0,11**	**-1,71**	**-2,74**	**-1,87**	**-2,29**	**-2,53**	**-2,67**
Lainakanta	18,42	19,44	22,25	24,19	26,54	29,14	31,88
Rahavarat	6,40	6,04	6,04	6,04	6,03	6,03	6,04

1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Lähde: Vuodet 2017 ja 2018 Tilastokeskus,
Vuosien 2019-2023 arviot VM 7.10.2019

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd.€
(painelaskelman mukaan)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toimintakate	**-27,50**	**-28,55**	**-29,88**	**-31,27**	**-32,49**	**-33,74**	**-34,84**
Verotulot	22,55	22,43	22,93	24,44	25,01	25,77	26,52
Käyttötalouden valt.os. 2)	8,54	8,50	8,53	9,43	9,89	10,33	10,67
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,37	0,32	0,37	0,36	0,32	0,28	0,16
Vuosikate	**3,06**	**2,70**	**1,95**	**2,97**	**2,74**	**2,64**	**2,50**
Poistot	-2,82	-2,82	-2,92	-3,02	-3,12	-3,22	-3,32
Satunnaiset erät, netto	0,14	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Tilikauden tulos	**1,28**	**-0,04**	**-0,90**	**0,03**	**-0,31**	**-0,51**	**-0,75**
Tulorah. korjauserät	-0,53	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57
Tulorahoitus, netto	3,57	2,16	1,45	2,47	2,23	2,14	2,00
Investoinnit, netto	-3,46	-3,87	-4,18	-4,34	-4,52	-4,67	-4,66
Rahoitusjäämä 1)	**0,11**	**-1,71**	**-2,74**	**-1,87**	**-2,29**	**-2,53**	**-2,67**
Lainakanta	18,42	19,44	22,25	24,19	26,54	29,14	31,88
Rahavarat	6,40	6,04	6,04	6,04	6,03	6,03	6,04

1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Lähde: Vuodet 2017 ja 2018 Tilastokeskus,
Vuosien 2019-2023 arviot VM 7.10.2019

2 790 000 000
tulosta

Onko nyt mitään muuta kuin koronaa?

KUNTA-LIITTO

Suomen kansantalous kasvoi 2019 yhden prosentin, kasvu hiipui loppuvuonna

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen volyymin muutos edellisestä neljänneksestä (kausitasoitettuna, prosenttia)

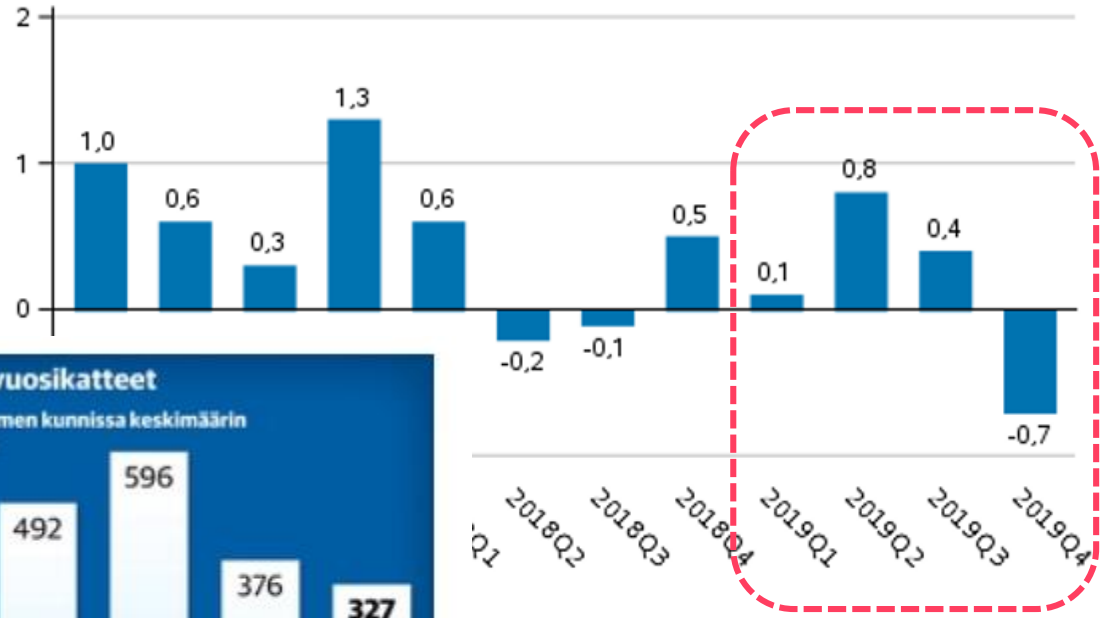

- Suomen talouskasvu oli viime vuonna ennakoitua hitaampaa
  - Erityisesti rakentaminen supistui
  - Viennin kasvu +7 %
  - Yksityinen kulutus +1 %
- Talouskasvu hidastui vuoden viimeisellä neljänneksellä kaikilla toimialoilla, mutta kysyntäeristä heikkous näkyi erityisesti investoinneissa ja yksityisessä kulutuksessa

KUNTA-LIITTO

Koko talouden luottamusindikaattori on edelleen alhaisella tasolla

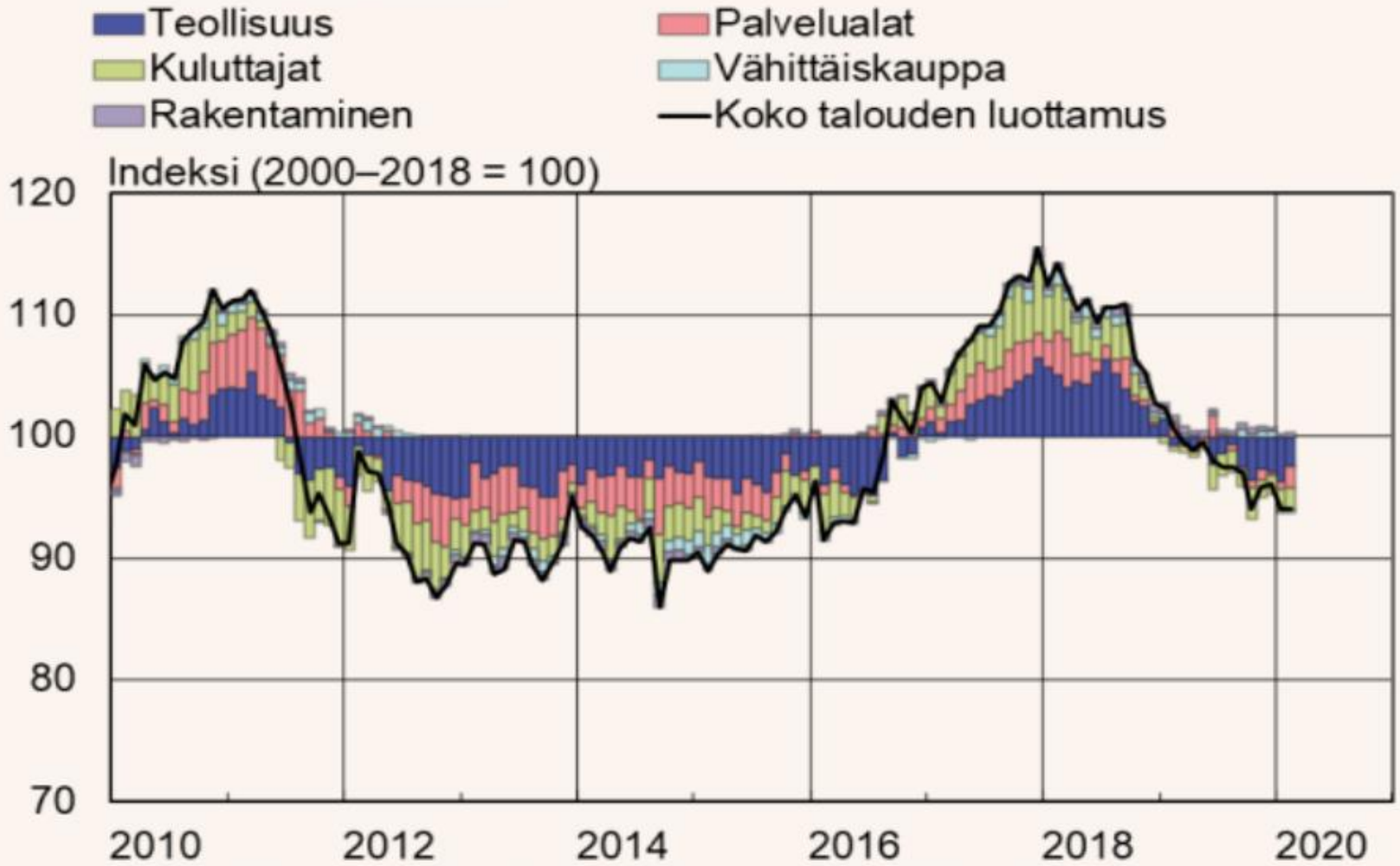

Lähde: Euroopan komissio ja Suomen Pankin laskelmat.

18.3.2020
eurojatalous.fi
38375@Indikaattorihajotelma

KUNTA LIITTO

Maailmantalous jo piristyi vuodenvaihteessa, mutta sitten:

yle Uutiset Areena Urheilu Valikko

KORONAVIRUS

Talousvaikutukset hetki hetkeltä:

Koronavirus jatkaa jylläämistään taloudessa, pörssi laskussa, Suomen Pankki ennustaa taantumaa

Kolmasosa yrityksistä pelkää konkurssia – Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja: "Koronavirusshokki ravistelee koko yrityskenttää"

Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja Juho Romakkaniemi vaatii hallitukselta lisätoimia.

Koronavirus 18.3.2020 klo 00.01 | päivitetty

TALOUSSANOMAT

1. **Stockmann pitää Hullut Päivät verkossa**

14:25

HOK-Elanto sulkee ravintolansa, työntekijät siirtyvät ruokakauppoihin

KUNTA LIITTO

Koronaviruksen talousvaikutusten anatomia

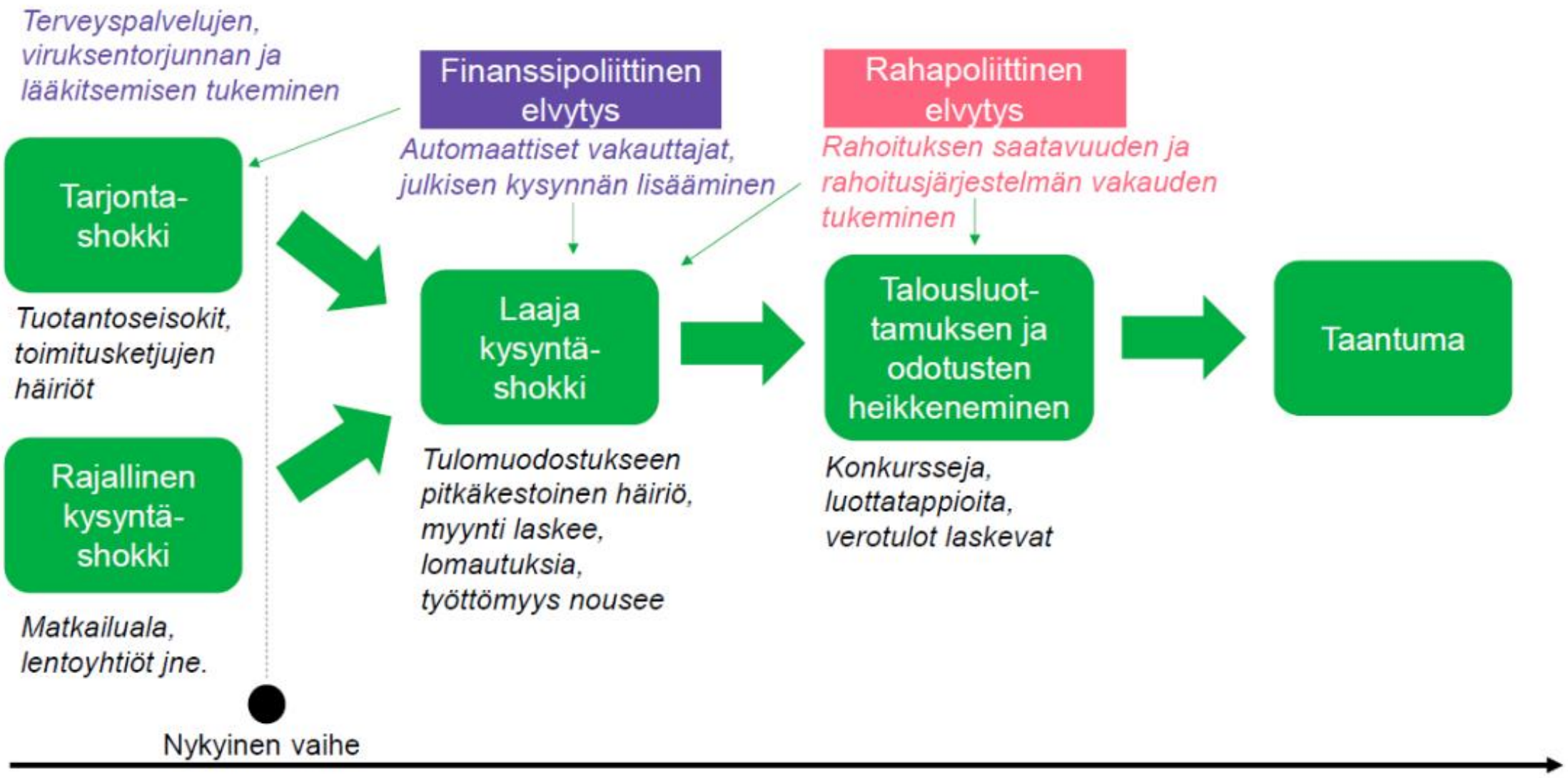

KUNTA-LIITTO

Ravintolavaraukset ovat loppuneet käytännössä kokonaan länsimaissa

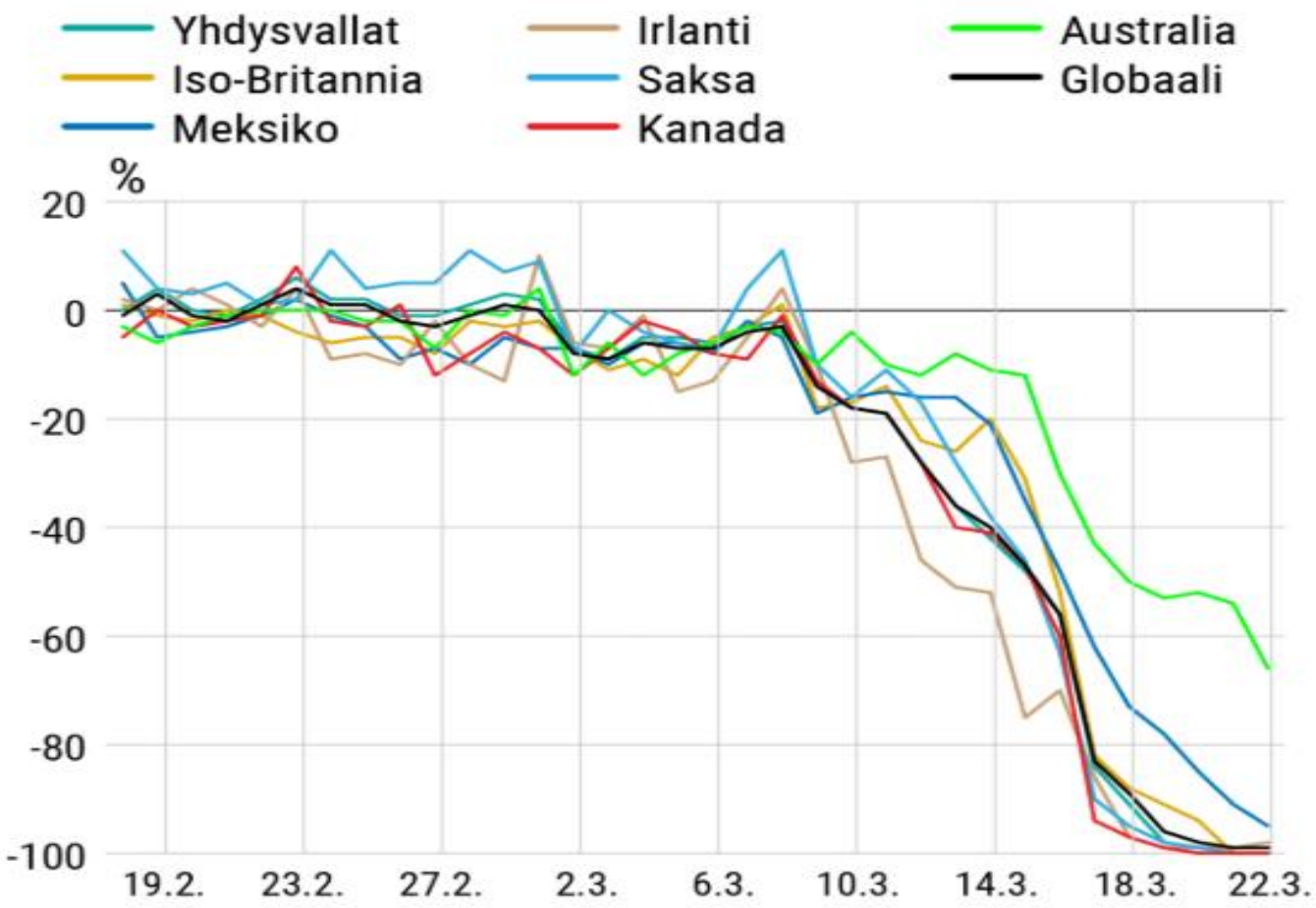

Koronakaranteenista seuraa konkurssiaalto

Koronakriisi voi olla raju mutta lyhyt

Korona pimentää kunta näkymät

Kunnat pettyivät kuntaministerin viestiin – ”jaxuhali ja tsemppipeukku ei riitä”

KUNTA LIITTO

Suomen Pankki: Talous taantumaan. Kasvu toipuu jo vuoden loppupuolella

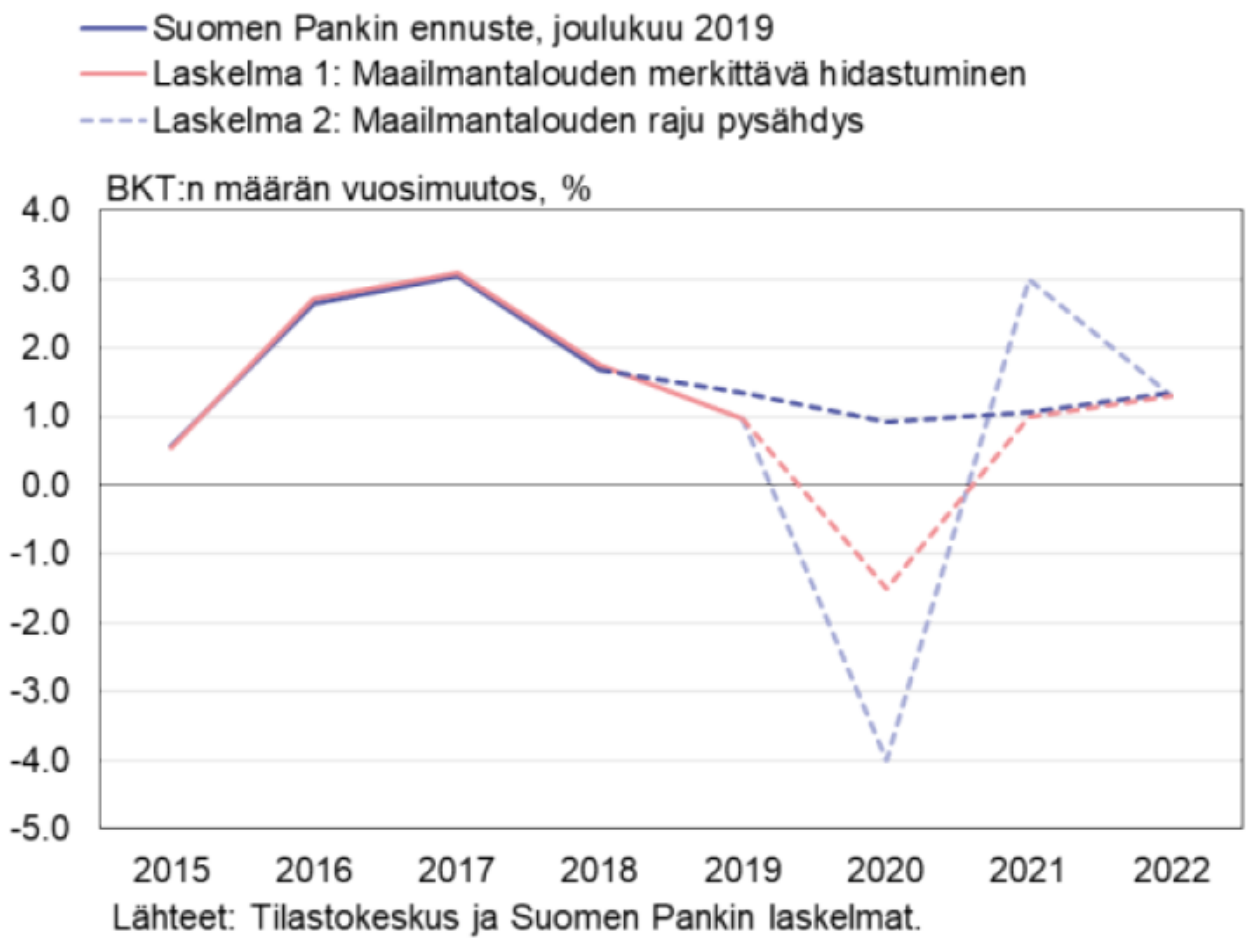

- Maailmanlaajuinen pandemia heikentää maailmantalouden kasvua, globaalinen shokki
- Laskelmassa 1 pandemia saadaan hallintaan, mutta kysynnän supistuminen ympäri maailmaa pudottaa maailmantalouden kasvun 1,5 % v. 2020. Suomen vientikysyntä supistuu tässä vaihtoehdossa 2 %. BKT supistuu 1,5 %.
- Laskelmassa 2 sisällä Kiinan kaltainen talouden raju äkkipysähtyminen ympäri maailmaa. Tässä vaihtoehdossa Suomen vienti supistuu 15 % ja BKT supistuu 4 %.

KUNTA LIITTO

Kolme skenaariota epidemialle – talous supistuu 3-6 prosenttia

Taloudellisesti pahin riski olisi PTT:n mukaan pankkisektorin kriisiytyminen.

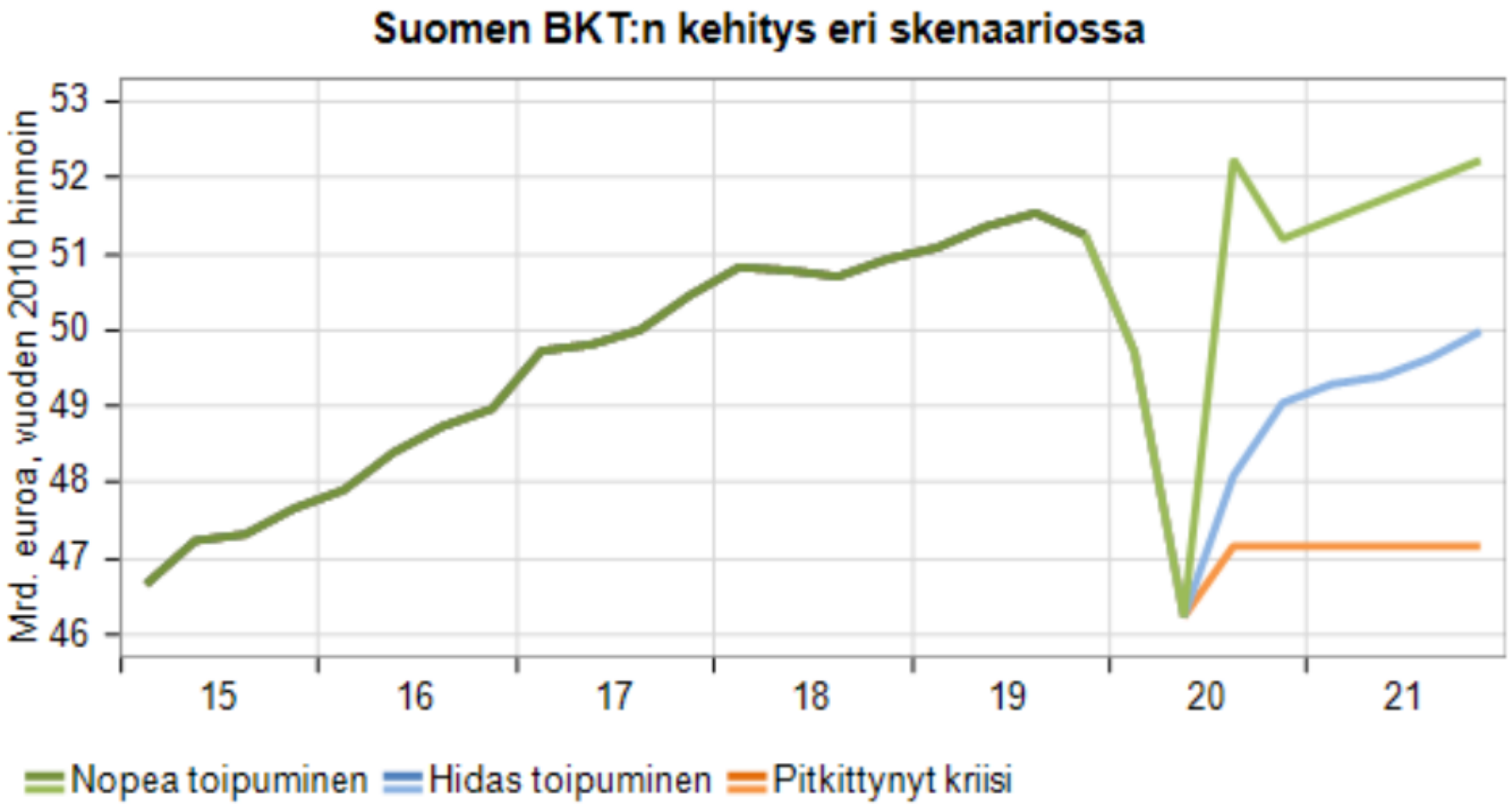

Lähde: StatFin, Macrobond, PTT

KUNTA LIITTO

Rahoituksen saatavuus on turvattu

Kuntarahoitus on varautunut likviditeetinhallinnassaan äkillisiin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin sokkeihin, ja puskureita poikkeustilanteiden varalta on kasvatettu suuremmiksi kuin koskaan aiemmin. Pystymme siksi vastaamaan asiakkaidemme rahoitustarpeisiin, eikä asiakkaiden rahoituksen saatavuus ole vaarassa.

KUNTA-LIITTO

Kuntaliitto: Koronasta vähintään 1,5 miljardin euron lasku kunnille 2020

Eilen klo 8:17

Kunnat vetoavat Sanna Marinin (sd) hallitukseen ja vaativat pelastuspakettia.

Mikä vaikutus kuntatalouteen?

KUNTA LIITTO

Kuntaliiton kysely 24 suurimman kaupungin talousjohdolle 22.3.2020

Koronavirusepidemialla vähintään -1,5 miljardin euron vaikutus* kuntatalouteen vuonna 2020

Koronavirusepidemian myötä kaupunkien ja kuntien

- **Kunnallis- ja yhteisöverotulot romahtavat** (yhteensä yli -700 milj. €)
- **Sote-menojen kasvu heikentää taloutta** yli -400+ miljoonaa euroa
- **Maksu- ja myyntituottojen pieneneminen vähentää tuloja** noin -200 miljoonaa euroa
- **Muut vaikutukset heikentävät kuntataloutta** yli -100 miljoonaa euroa

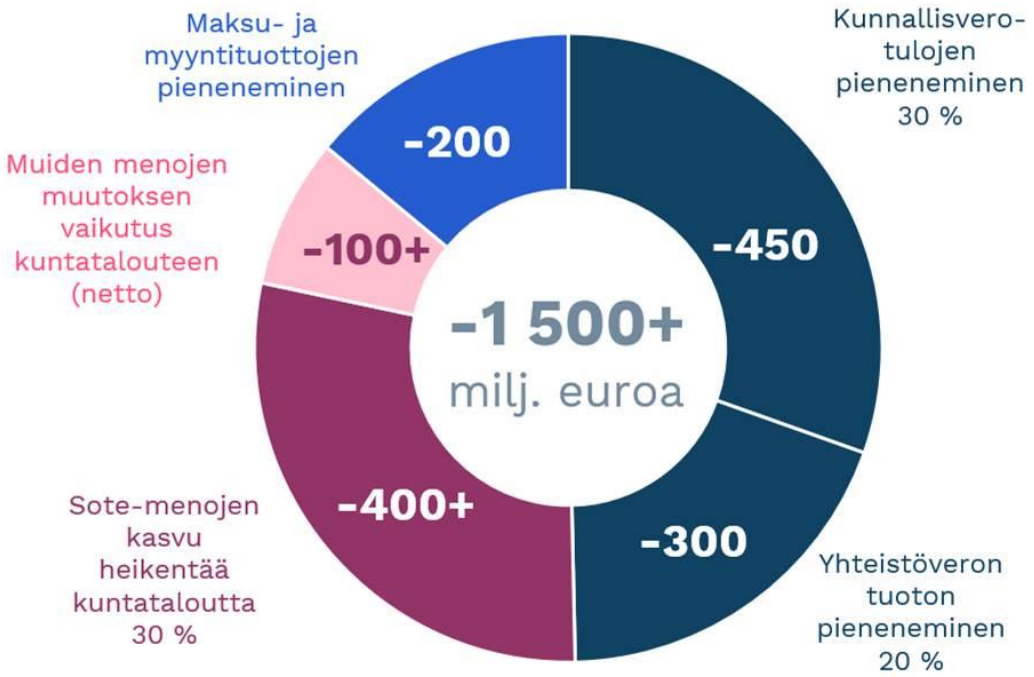

22.3.2020

** Kyselyyn vastanneissa kaupungeissa asuu 56 % (3,1 milj.) väestöstä. Luvut viety koko maan tasolle mm. verotulojen ja sote-menojen suhteessa.*

KUNTA LIITTO

KUNTA LIITTO

Koronaepidemian kuntatalousvaikutukset

Vaikutuksia kuntien tuloihin ja menoihin

Kuntien tuloja vähentävät

- Myyntituotot, erit.
  - maan myynti
- Vuokratulot, mm.
  - maanvuokraus
  - toimitilat
- Oma asuntotuotanto
- Sijoitusten tuotot
- Maksuaikojen joustot
- Luottotappiot
- Koulutusorganisaatioiden tuotot
- Kehitystoiminnan ja hankkeiden jäädytys

Suurimmat vaikutukset

- Kunnallisveroon
- Yhteisöveron tuottoon
- Maksutuottoihin, erit.
  - sote (kiireettömän hoidon siirtyessä)
  - varhaiskasvatus
  - kulttuuri
  - liikunta
  - joukkoliikenne

Kuntien menoja lisäävät

Sote-menot

- Henkilöstö
- Pandemiaosasto
- Hoitotarvikkeet
- Lab. tutkimukset
- Lisätilatarpeet
- Ylityöt
- Sopeutustoimen-piteiden peruuntuminen

- Pelastustoimi, erit.
  - varallaolo
- Sairauspoissaolot
- Kokonaan uudet toiminnot
- Työllisyyden hoidon menot
- Toimeentulotukimenot
- ICT-lisämenot
- Apotin käyttöönoton siirto

- Tukitoimet yrityksille
- Vapaaehtoistyö, arjen tuki
- Kuntaomisteiset yhtiöt
- Seurat, yhdistykset, järjestöt

- Investoinnit
- Rahoitus, lainat

24.3.2020 @lehtonenKL

KUNTA-LIITTO

Hallitus on päättänyt kuntien tukemisesta

Minkälainen valtion tukipaketti aidosti parantaisi kuntatalouden tilannetta?

On tärkeää erottaa eri päätösten erilaiset **vaikutukset kuntatalouteen**:

1. Uusien päätösten (esim. yritysten veronmaksun helpottamisen) kuntavaikutusten kompensointi **ehkäisee uusien heikennysten syntymisen**, mutta **ei kompensoi** yleisiä koronavirusepidemian vaikutuksia (2) **eikä helpota** kuntien heikkoa taloustilannetta (3).
2. Edellisen lisäksi toteutettava epidemiasta syntyvien yleisten kuntatalousvaikutusten (mm. kunnallis- ja yhteisöverotulojen vähentymisen ja sote-menojen lisääntymisen) kompensointi kunnille **estää kuntatalouden heikkenemisen nykyisestä,** mutta **ei tuo helpotusta** kuntien heikkoon taloustilanteeseen (3).
3. Jo ennen koronavirusepidemiaa olemassa olleen tulojen ja menojen epätasapainon korjaaminen edellyttää edellisten lisäksi sellaisia valtion toimenpiteitä, jotka **vahvistavat heikkoa kuntatalouden tilannetta**. → **”Aito” kuntatalouden parannus**

KUNTA-LIITTO

Valtiolta odotetaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla kuntatalouden selviäminen koronavirusepidemiasta turvataan

Kuntatalouden tukipaketti tarvitaan!

- Koronavirusepidemian vaikutukset kuntatalouteen ovat valtavat, täysin ennakoimattomat ja kokonaisvaikutuksen arviointi vielä mahdotonta.
- Tässä vaiheessa toiminnan keskiössä on **palvelutuotannon sovittaminen** uuteen tilanteeseen. Seuraava vaihe on siirtyminen **akuutista kriisinhallintavaiheesta pysyvämpään poikkeustilanteeseen**.
- Kaupunkien ja kuntien merkittävät säästötoimet kuten **lomautukset voidaan välttää vain, jos valtion tuki saatetaan voimaan välittömästi,** tukipaketti on **mittaluokaltaan riittävä ja kohtelee kaikkia kaupunkeja ja kuntia tasapuolisesti.**
- Koronavirusepidemian kuntatalousvaikutusten suuruuteen vaikuttaa täysin se, **missä laajuudessa ja kuinka kauan** poikkeusolot kestävät. Myös se, paljonko henkilöstöä lomautetaan ja miten nopeasti yritystoiminnan toipuminen käynnistyy, vaikuttavat lopputulemaan.

KUNTA LIITTO

Mikä on mielestänne teidän kuntanne talouden merkittävin haaste?

Mentimeter

14

MINISTRY OF FINANCE

Kuntien automaattinen talousraportointi

Denis Galkin, erityisasiantuntija
25.3.2020 TIJO-seminaari

Mitä uutta säädetään kuntalaissa?

- Kuntalain uusi kokoava pykälä tietojen tuottamisesta ja raportoinnista (121 a §) tuli voimaan 1.1.2020
  - Kuntien ja kuntayhtymien velvollisuus raportoida taloustietonsa Valtiokonttorin järjestelmään käyttäen yhteisiä tietomäärittelyjä
- Lisäksi asetuksenantovaltuus tilinpäätöksen sisällöstä (112 § 2 mom.)
  - Tietojen tuottaminen vertailtavassa muodossa
- Sääntelyn tarkoituksena
  - Luotettavan, ajantasaisen ja vertailtavan taloustiedon saatavuus
  - Kuntien taloustietojen raportoinnin automatisoiminen
  - Raportointivelvoitteiden yhteensovittaminen

Mikä muuttuu ja milloin?

- Kuntien ja kuntayhtymien tulee raportoida taloustietonsa vertailtavassa muodossa Valtiokonttorin valtakunnalliseen tietovarantoon
- vuotta 2021 koskevista tiedoista alkaen
- Korvaa Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien taloustietoja koskevan tiedonkeruun
- Sisältää myös muun säännöllisesti kerättävän kuntien ja kuntayhtymien taloustiedon
- Tavoitteena automaattinen raportointi
- Varajärjestelmä käytettävissä ensimmäisten vuosien ajan

Toimeenpanon ja raportoinnin aikataulu kunnissa

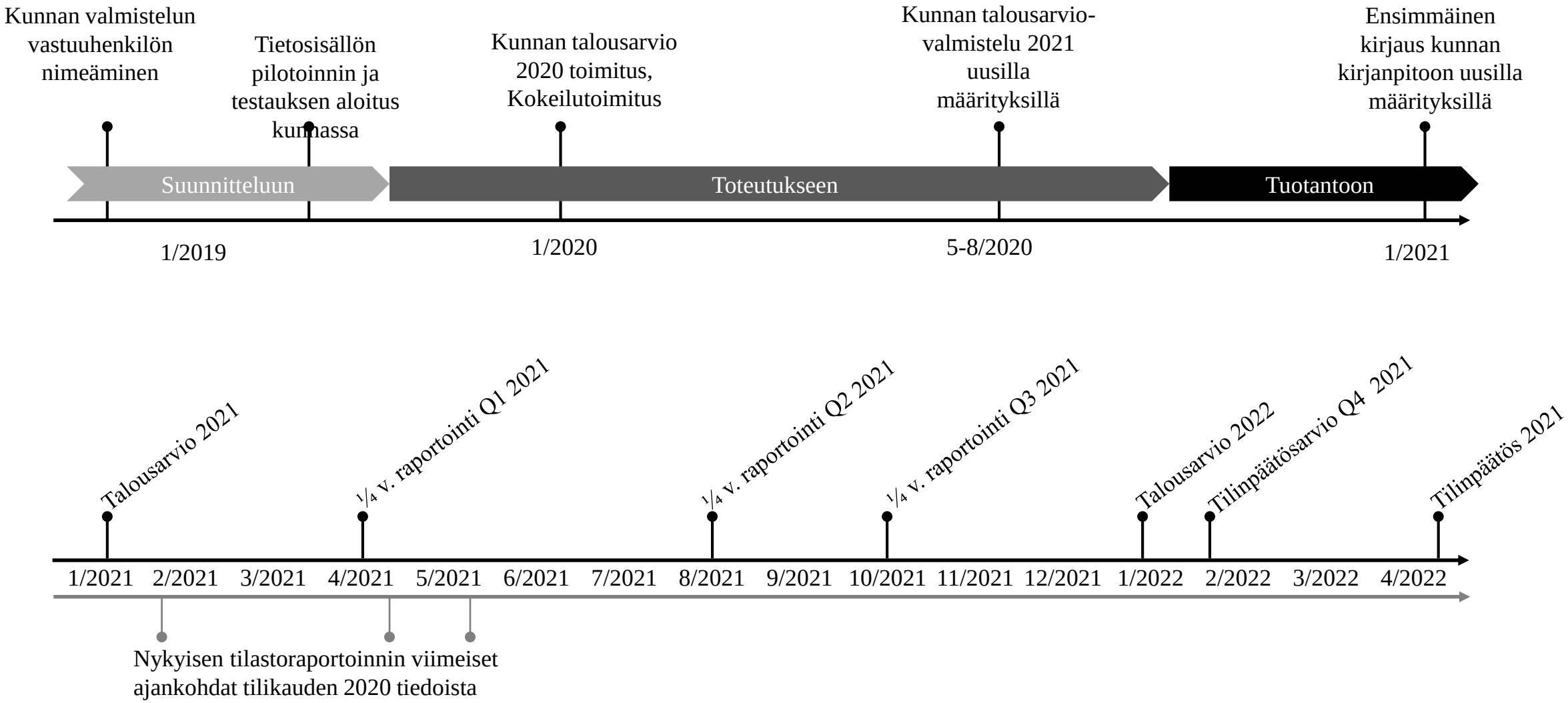

MINISTRY OF FINANCE

Kuntalain uusi sääntely ja v. 2020 annettavat asetukset

Kuntalaki

- Uusi asetuksenantovaltuus (112 §:n 2 mom.)

- Uusi pykälä tietojen tuottamisesta ja taloustietojen raportoinnista (121 a §)

VN:n asetus tilinpäätöksen ja eräiden muiden taloustietojen sisällöstä

VN:n asetus taloustietojen toimittamisesta (mm. määräajat)

VM:n asetus seuraavana tilikautena toimitettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista

VM:n asetus raportoitavista tiedoista

- Raportoitavien taloustietojen tarkemmasta tietosisällöstä ja teknisistä kuvauksista säädetään valtiovarainministeriön asetuksella (KL 121 a §:n 3 mom.)
- Asetus annetaan vuosittain koskien seuraavalla tilikaudella toimitettavia tietoja
- Sisällöltään korvaa aiemmat JHS-suositukset
- Asetuksena on kuntia ja kuntayhtymiä sitova
- Sisältö perustuu kuntasektorin (KL, kunnat) ja tietoa käyttävien valtion viranomaisten (ministeriöt, TK, THL, OPH, VK) yhteiseen valmisteluun
- Kerättävien tietojen yhteensovitus tapahtuu VM:n asettamassa tietomääritysten ylläpidon yhteistyöryhmässä

Kuntien taloustietovaranto

- Valtiokonttori ylläpitää kuntien taloustietovarantoa
  - Uusi tehtävä Valtiokonttorille
  - Taloustietovarannon tiedot julkaistaan tietoverkossa avoimen datan periaatteella
    - www.tutkihallintoa.fi
  - Ei julkaista sellaista taloustietoa, josta yksittäisen henkilön voisi tunnistaa
  - Käyttö maksutonta tietoja toimittaville ja tietovarannon käyttäjille

MINISTRY
OF FINANCE

Valtiovarainministeriön tehtäväkenttä

Talouden säännökset ja ohjeet

Talousarvio- ja suunnitelma	Kirjanpito ja tilinpäätös	Sisäinen laskenta
KuntaL 110 § Talousarvio- ja suunnitelma	KuntaL 112 § Kirjanpito KuntaL 113 § Tilinpäätös KuntaL 114 § Konsernitilinpäätös KuntaL 115 § Toimintakertomus VN:n asetus kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista	
KuntaL 121 a § Kunnan toiminnan, talouden ja palvelutuotannon tietojen tuottaminen ja toimittaminen VN:n asetus tietojen toimittamisesta VM:n asetus tietosisällöstä (vuosittain)		
	Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeet ja lausunnot	
JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja –suunnitelma	JHS 192 Kuntien ja kuntayhtymien tililuettelo (päivitys voimaan 2021) JHS 205 Kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen raportointi (voimaan 2021)	JHS 203 Kuntien ja kuntayhtymien kustannuslaskenta JHS 200 Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus
JHS 194 Kuntien ja kuntayhtymien XBRL-taksonomia (kokoava)		

MINISTRY OF FINANCE

lä menoa taloustietoviidakossa

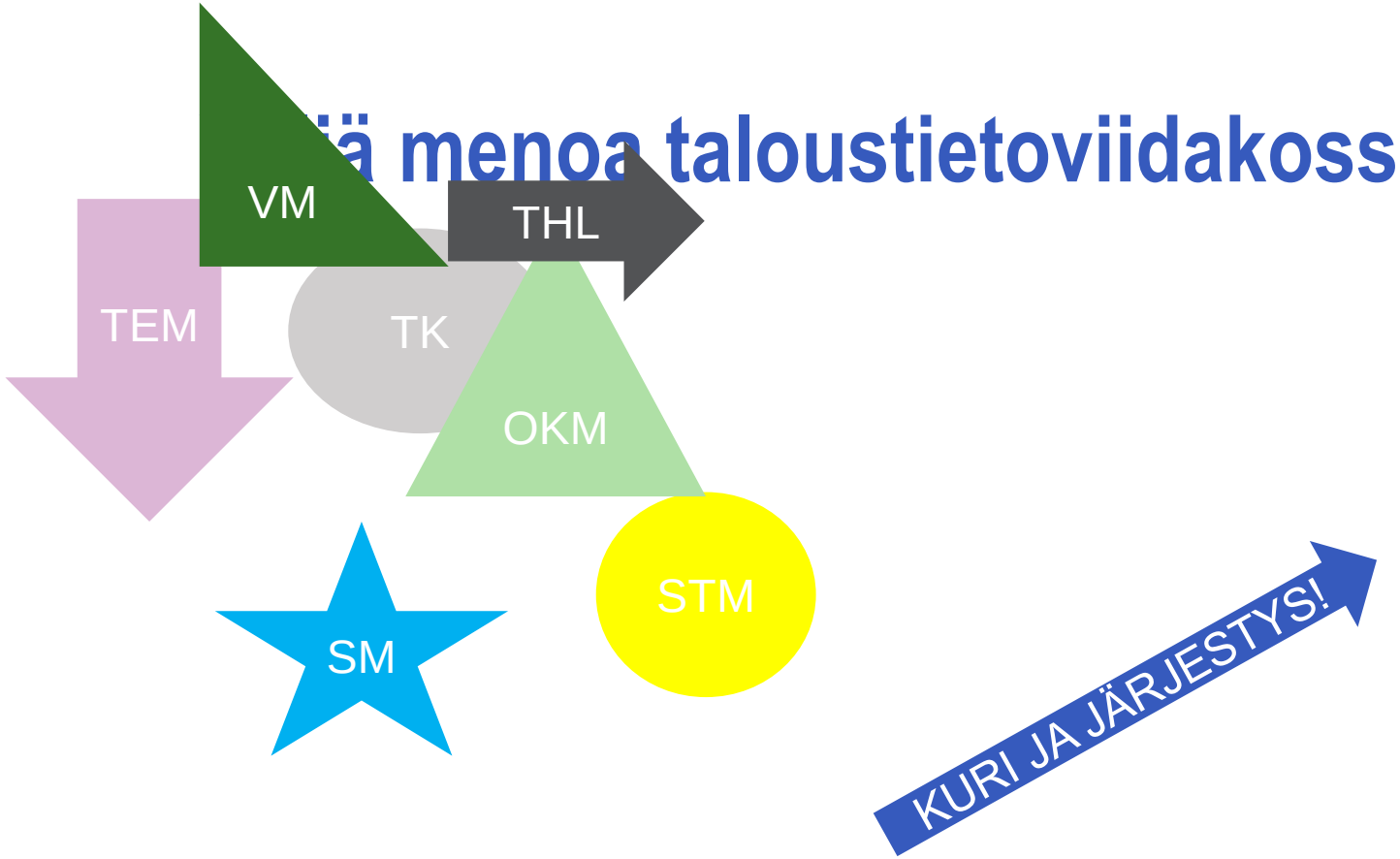

Taloustietojen ylläpidon yhteistyöryhmä

- Sanastot, koodistot, tekniset kuvaukset
- Raportoitavien tietojen yhteensovitus
- Kirjaamiskäytännöt ja tulkinnat
- Käsitteiden ylläpito
- Yhteentoimivuuspalvelut ja -menetelmät

MINISTRY OF FINANCE

VM:n rooli tässä kaikessa

- VM asetuksen valmistelu:
  - VM virkatyönä, yhteistyöryhmä koordinoi, vuosittain seuraavan vuoden kerättävistä tiedoista.
  - Asetuksen sisältö
    - Koodistot (kuten tililuettelo ja palveluluokitus)
    - Sanastot (tilien ja palveluluokkien sisältö)
    - Tietomalli (XBRL-taksonomia)
  - Ohjeet tiedon jäsentämisen tukena
    - JHS-ohjeiden koonti yhteen pakettiin ja ohjeiden jatkuva kehittäminen

      - Asetuksen ja ohjeen välinen rajanveto

Voiko muutos olla hyvästä?

- Voisiko vertailukelpoisesta tiedosta olla jopa hyötyä?
  - Sisäisen laskennan ja niitä tukevan laskentarakenteen kehittäminen käynnissä kunnissa
  - Palveluluokitus (nyk. tehtäväluokitus) laajenee mutta sisältö yhtenäistyy
  - Avoin tieto -> mahdollistaa kehityksen
- Tiedonkeruun laajentaminen vuodesta 2022 alkaen
  - Uudet tietotarpeet mm. kilpailulainsäädäntö, erilliskeruiden arviointi, sote-uudistus…
- Yhteistyörakenteet: jatkuva yhteinen keskustelu ja aktiivinen pullonkaulojen poisto
  - Tiedonkeruun uutena toimijana Valtiokonttori

MINISTRY
OF FINANCE

Kiitos

Denis Galkin,
erityisasiantuntija
Valtiovarainministeriö

Mentimeter

Reaaliaikatalous on juuri mitä tarvitsemme

1 13

Mikä on kuntanne taloushallinnon suurin haaste seuraavan 6-12 kk aikana?

Mentimeter

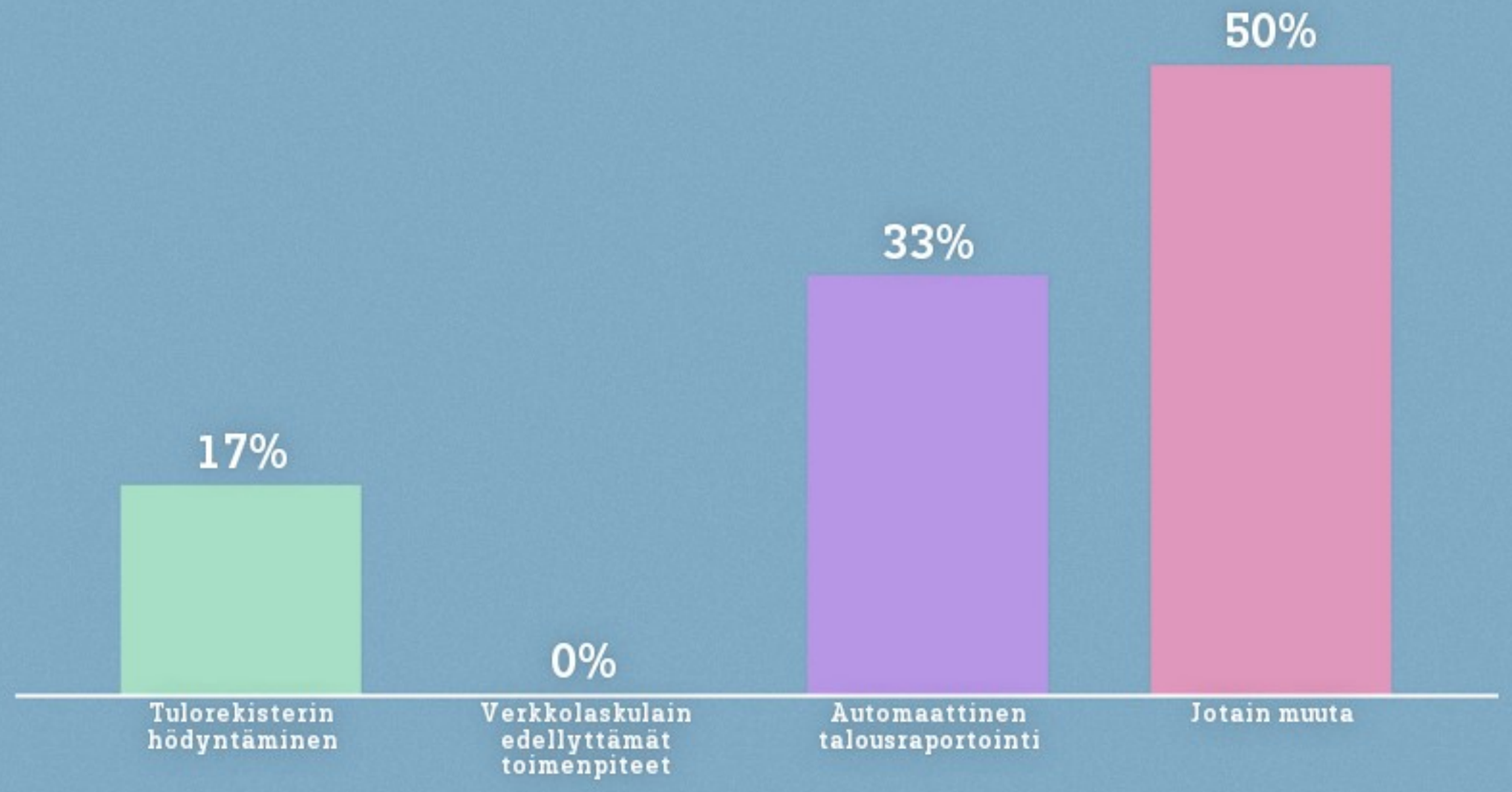

18

Onko kuntanne talousarviossa vuodelle 2020 varauduttu taloushallinnon automatisointiin?

Mentimeter

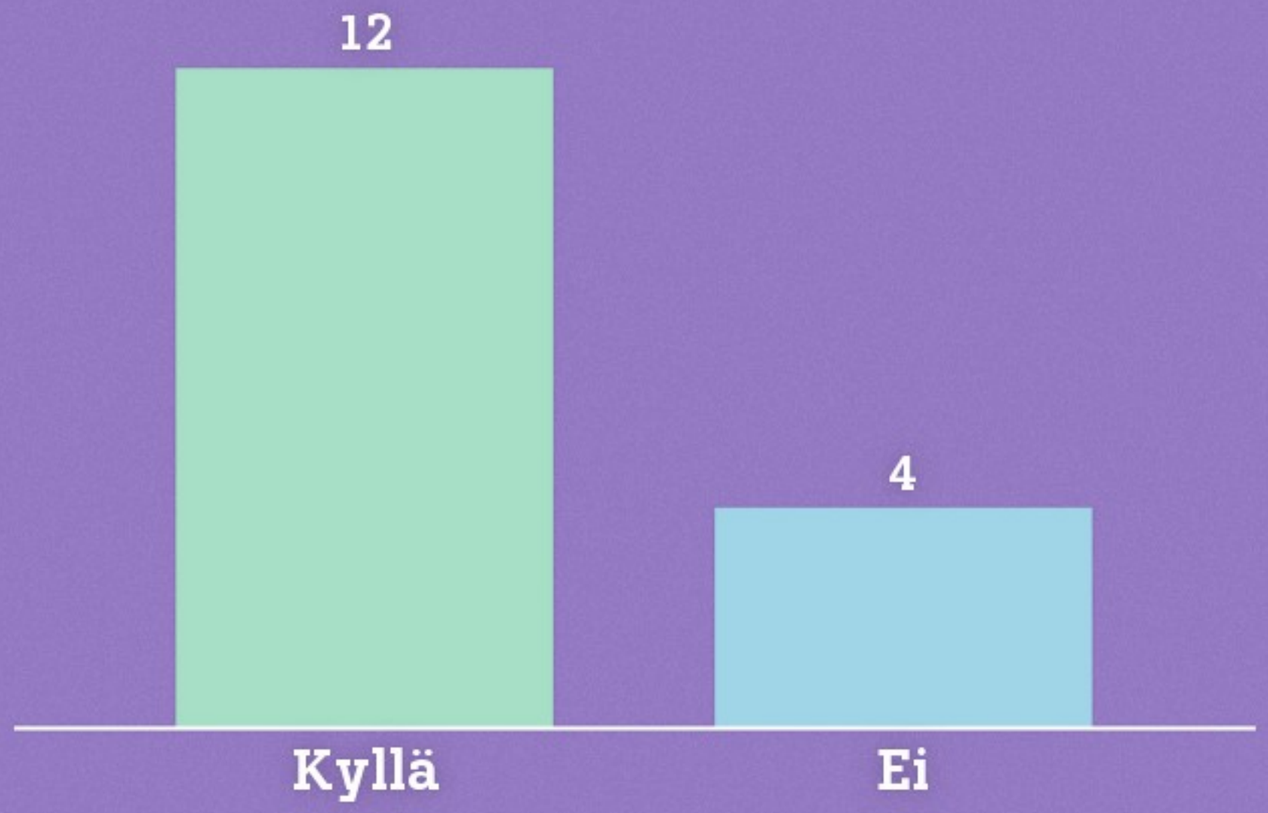

16

Kuntamme taloushallintopalvelut hoitaa pääasiassa

Mentimeter

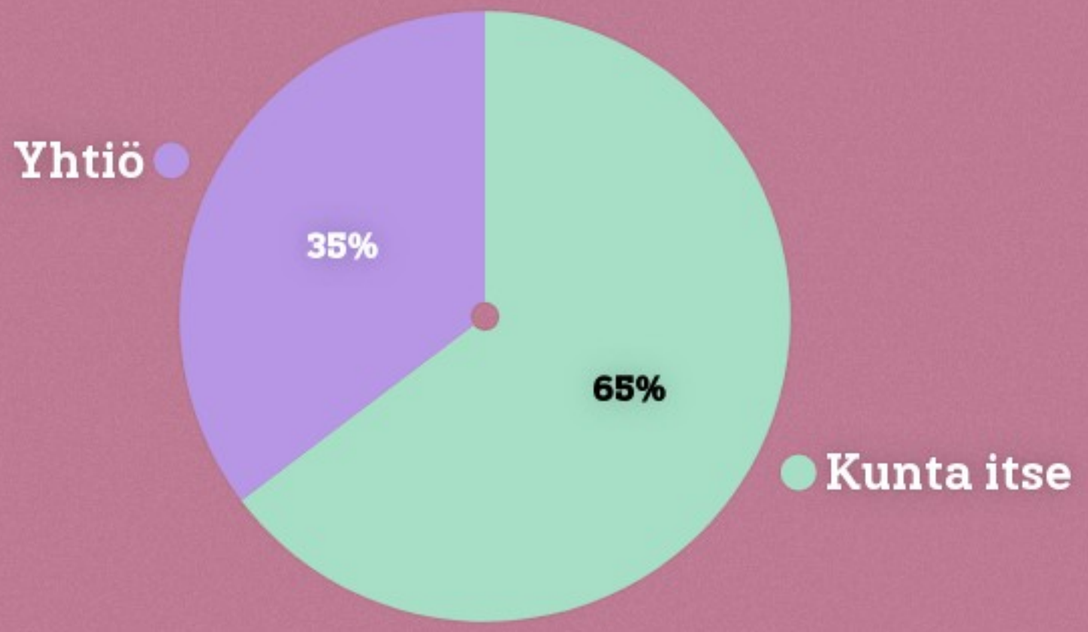

17

Jos vastasit "jotain muuta" kysymykseen taloushallinnon haasteista, mikä tämä haaste on?

Mentimeter

Henkilöstövaihdokset sekä liittymät muihin järjestelmiin: Mm. henkilöstöhallinnon järjestelmä vaihtuu ja väestötietojärjestelmä, varhaiskasvatuksen järjestelmä sekä sosiaalipuolen järjestelmä päivittyy suuresti.

1) Tietohallintolaki. 2) "Sisäisen laskennan kehittäminen on käynnissä kunnissa" VM:n edustajalla. Se EI ole käynnissä, kaikilla. Ei voi kirjoittaa yleistäen, että sellainen työ olisi käynnissä. Tehkääpä VM:ltä kysely tässä vaiheessa vuotta.

Tiedolla johtamisen edistäminen, toiminnan tuloksellisuuden lisääminen.

Sisäisen laskennan kehittäminen

4

Mentimeter

Kiitos osallistumisesta kyselyyn!

KUNTA LIITTO

Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus

TIJO-seminaari 25.3.2020

Minnamaria Korhonen @minnamariak

Talousraportoinnin uudistuksen aikataulu

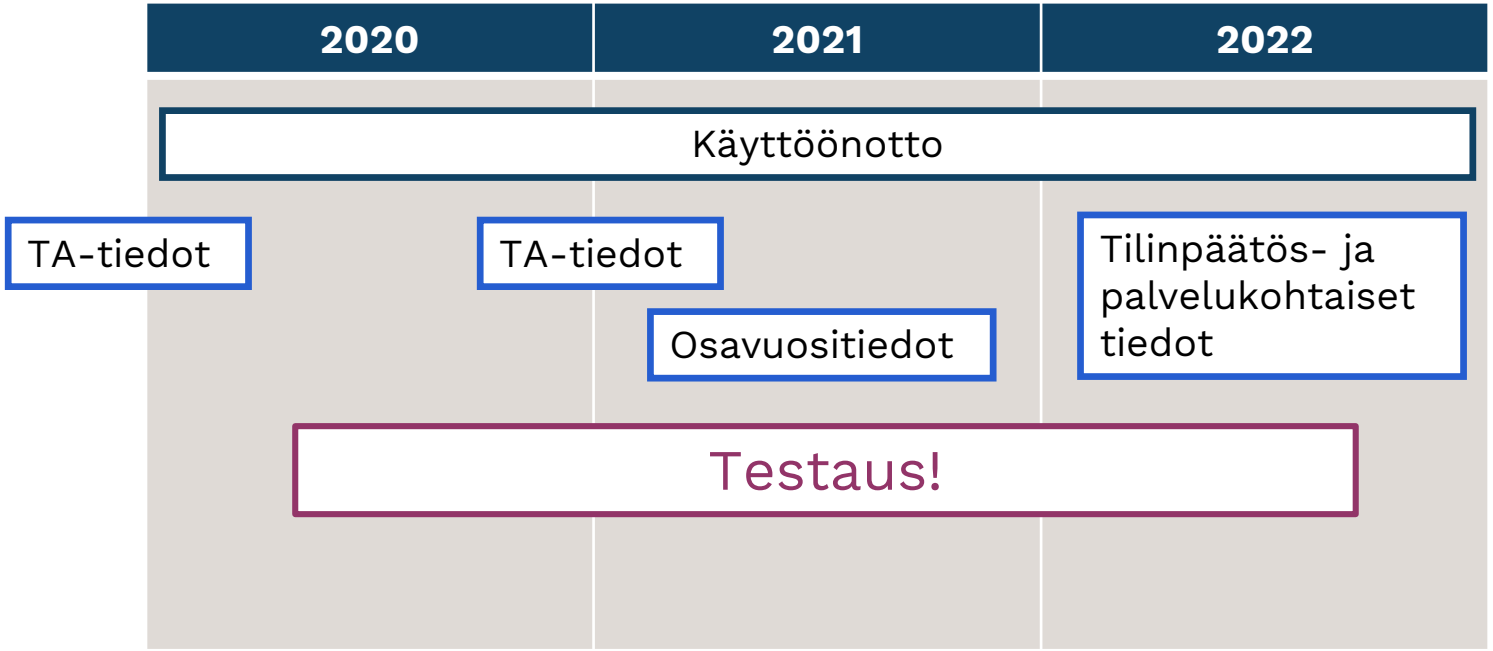

Talousraportointia ohjaavat
- Tililuettelo
- Palveluluokitus
- Kustannuslaskenta
- Sektoriluokitus
- Kilan kuntajaoston yleisohjeet ja lausunnot
- VM:n ja VN:n asetukset
- Kuntalaki & muu lainsäädäntö

”AURA”-käsikirja

Aura sisältää myös mm.
- Taulukkomallien ohjeet
- Nolla-arvot, etumerkit
- Kommentointi, virheiden korjaus jne.

Talousraportoinnin kuutiomalli

Huom! Osa raportoitavista tiedoista ei tule suoraan kirjanpidosta, esim. tilinpäätöstietoja täydentävät tiedot = KKYTT tai kuutiomallista, esim. opetuksen kustannustiedot = TOTT

Kumppanikoodi
Y-tunnus
Sisäiset erät

Palvelu-
luokka
+ Tuote a
+ Tuote b
+ Tuote c

Tili
+ Alatili 1
+ Alatili 2
+ Alatili 3

Palveluluokitus ja kustannuslaskenta

- Palveluluokitus määrittelee, miten kunnan tehtävien toteuttamisesta aiheutuvat kulut ja tuotot luokitellaan viranomaisraportoinnin tarpeisiin.
- Kustannuslaskentaohjeistus tukee palveluluokkien vertailukelpoisuutta yhdenmukaistamalla palveluluokkiin liittyvää kustannuslaskentaa.

Palveluluokituksen perusperiaatteet

- Korvaa tehtävittäin kerättävät taloustiedot alkaen vuodesta 2021.
- Kattaa kaiken kunnan toiminnan
  - Kuntien lakisääteiset sekä itselleen ottamat tehtävät.
  - Täsmättävä tuloslaskelmaan.

AURA: Kustannuslaskenta

- Yleishallinnolle on oma palveluluokka, eikä sitä jaeta edelleen muille palveluluokille.
- Kaikki muut hallinto-, tuki- ja lisäpalvelut, tuet ja avustukset kohdistetaan varsinaiselle palveluluokalle, jonka toimintaa ne ”tukevat”.

AURA: Kustannuslaskenta

- Ylläpidetään koodistopalvelussa: https://koodistot.suomi.fi/extension;registryCode=sbr-fi-code-lists;schemeCode=PA-2019-1;extensionCode=PA1
- Ainakin toistaiseksi vielä myös Excelissä (Liite 1): http://www.jhs-suositukset.fi/suomi/jhs200

Luokat, jotka vaativat erityistä huomiota

Yleishallintopalvelut

- Ensisijaisesti lakiperusteiset yleiseen hallintoon liittyvät palvelut.

Tukipalvelut

- Palveluluokituksen apuluokka. Tukipalvelukustannukset voidaan raportoida tällä palveluluokalla, minkä jälkeen kustannukset kohdistetaan varsinaisille palveluluokille sisäisellä laskutuksella tai summatasoisesti vyöryttämällä.

Tilavuokrauspalvelut

- Kunnan muiden tilojen kuin asuntojen vuokraaminen, tyhjillään olevat tilat, myös sisäiset vuokrat voivat mennä tätä kautta varsinaisille palveluluokille.

Erittelemätön-alkuiset luokat

- Vain kuvauksessa mainittujen palveluiden ostot kunnilta ja kuntayhtymiltä

Numero – Palvelu – Lyhennelmä – Kuvaus – Huomautus

VELUN NUM	PALVELU	ALVELUN LYHENNELM	
1101	Yleishallintopalvelut	yleishallinto	Ensisijaisesti lakiperust
1102	Vaalien järjestäminen	vaalit	Kunnan keskusvaalilaut
2120	Erittelemätön lastensuojelun sijaishuolto	eritlastensuojelu	Erittelemätön-luokkaa v
2121	Lastensuojelun ammatillinen perhehoito	lastenamperhehoito	lastensuojelun ammatilli
2122	Lastensuojelun laitospalvelu	lastenlaitoshoito	lastensuojelun laitoshoit
2123	Lastensuojelun perhehoito	lastensuojelusijai	lastensuojelun perhehoi
2131	Lastensuojelun avohuolto	lastensuojeluavo	lastensuojelun sosiaalit
2180	Erittelemättömät lapsiperheiden palvelut	eritlastensosiaali	Erittelemätön-luokkaa v
2181	Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus	lapsisosiaalityo	lapsiperheille tarkoitettu
2182	Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö	lapsiperhekotipalv	lapsiperheille tarkoitettu
2183	Kasvatus- ja perheneuvonta	perheneuvonta	kasvatus- ja perheneuv
2185	Ensi- ja turvakotipalvelu	ensikotipalvelu	ensikotipalvelu ja turvak

Sosiaali- ja terveydenhuolto, ympäristöterveydenhuolto ja pelastustoimi

Toimintatapa	Raportointi	Raportointi
Kunta tuottaa palvelun	Kunta raportoi palveluluokituksen tasolla	
Kunta ostaa palvelun kuntayhtymältä	Kunta raportoi ~ karkean palveluluokituksen tasolla palveluiden ostot	Kuntayhtymä raportoi palveluluokituksen tasolla
Kunta ostaa palvelun yksityiseltä palveluntuottajalta	Kunta raportoi palveluluokituksen tasolla	
Isäntäkuntamalli	Kunta raportoi ~ karkean palveluluokituksen tasolla palveluiden ostot, kunta raportoi asiakasmaksut ja muut tulot muilta kuin kuntayhtymiltä palveluluokituksen tasolla.	Isäntäkunta raportoi palveluluokituksen tasolla

Yksi data, useita käyttötarkoituksia

Lakisääteinen

Raportoinnin käsikirja

- Tililuettelo
- Talousarvio ja -suunnitelma
- Kustannuslaskenta
- Palveluluokitus
- Taloustietojen raportointi
- XBRL-taksonomia

Kunnan omat järjestelmät ja luokitukset

- Tililuettelo
- Talousarvio
- Kustannuslaskenta
- Laskentakohteet

Lakisääteinen

Viranomaisraportointi

- Talousarvio- ja suunnitelma
- Osavuositiedot
- Tilinpäätös- ja palvelukohtaiset tiedot

Sisäinen raportointi

- Talous- ja toimintatiedot
- Organisaatiorakenne
- Palvelutuotteet

Minnamaria Korhonen
Erityisasiantuntija, Kuntatalous
p. 050 513 4641
s-posti: minnamaria.korhonen@kuntaliitto.fi
@minnamariak

Tiedolla johtaminen

TIJO-seminaari 25.3.2020

linkedin.com/in/kimmo-haapasalo-9756579/

@KimmoHaapasalo

FCG

Tiedolla johtaminen vaikuttavammin

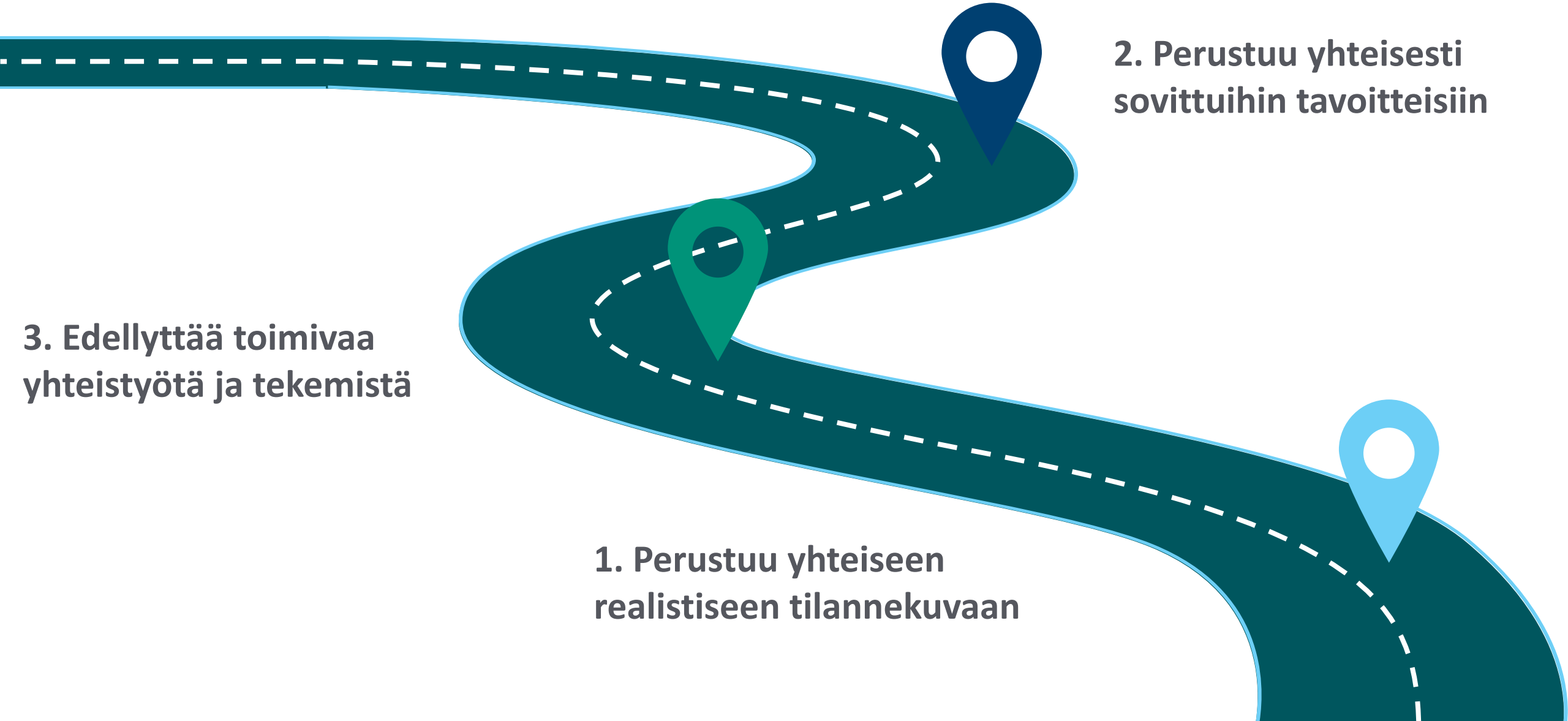

Mitä tietoa tarvitaan johtamisen ja päätöksenteon tueksi?

- Toiminnan ennakointi – muutosvoimien, trendien ja hiljaisten signaalien huomioiminen
- Tutkimusyhteistyö ja kansainvälisen tiedon käyttäminen
- Tarkempaa tietoa kuntatasolta käyttöön ja tiedon keruun automatisointia
- Toiminnan arviointi ja seuranta systemaattiseksi

FCG

Yhteisesti sovitut tavoitteet

- Suunnittelun eheä ketju – strategia, poliittinen ohjelma, taloussuunnittelu
- Talouden ja toiminnan suunnittelu edistää strategian tavoitteita
- Maankäyttö, investoinnit ja palveluverkko on syytä ennakoida 15 aikajänteellä
- Tavoitteiden ja tilanteen todentaminen mittaroinnin kautta

Parannetaan yhteistyötä ja tekemistä

- Tiedolla johtaminen on verbi
- Suunnittelun lisäksi aikaa ja resursseja asioiden toimeenpanoon
- Siiloja voi purkaa tai madaltaa niin toimialojen kuin toimielinten välillä
- Kuntakonsernin optimointi
- Kolmannen sektorin hyödyistä neljännen sektorin resursseihin

Kuntakohtainen kehittäminen

- Osana TIJO-verkostoa kunnalla on käytettävissään kolme konsultointipäivää kunnan omaan kehittämistoimintaan.
- Osallistujina voi olla kuntien ammatillinen johto ja toimialojen edustus. Kehittämistyöpajoja voidaan järjestää myös luottamushenkilöille.
- Kehittämisteemat suunnitellaan yhdessä organisaation tarpeen mukaisesti.

Kehityskohteita, esim.:

- Ulkoisen ja sisäisen raportoinnin kehittäminen
- Palveluiden tuotteistaminen
- Tiedolla johtaminen
- Muutokseen varautuminen ja ennakointi
- Strategian, toiminnan ja talouden yhteys
- Johtamisjärjestelmä ja organisaatiorakenteet
- Kuntatalous ja tuottavuus
- Asiakaslähtöisyys

Ollaan yhteydessä

Kimmo Haapasalo

FCG Konsultointi

+O4o 52o3o2o

kimmo.haapasalo@fcg.fi

linkedin.com/in/kimmo-haapasalo-9756579/

@KimmoHaapasalo

FCG

KUNTA LIITTO

Taloushallinnon ruuhkavuodet – palvelumuotoilutyöskentely

Mikä on keskeisin haaste taloushallinnon ja tiedolla johtamisen kehittämisessä kunnassa

25.3.2020

Tom Holmroos

45 prosenttia ajankäytöstä pystytään automatisoimaan tällä hetkellä käytössä olevilla teknisillä menetelmillä

Ohjelmistorobotiikka muiden automaatio- ja keinoälyteknologioiden kanssa tulee automatisoimaan noin 35% kaikesta työstä vuoteen 2035 mennessä.

Automaatio tulee vaikuttamaan jopa 60 prosenttia kaikista nykyisistä ammateista

OSTOLASKUJEN KÄSITTELY KUNNISSA VIE ARVIOLTA 149 000 HENKILÖTYÖPÄIVÄÄ VUODESSA

Vuoteen 2024 mennessä yritykset vähentävät operatiivisia kuluja 30% ottamalla käyttöön uutta teknologiaa ja optimoimalla prosesseja

Tällä hetkellä länsimainen toimistotyöntekijä on 90% kalliimpi kuin ohjemistorobotti

73% yrityksistä sanoo korvaavansa taloushallinnon ihmisisiä automaation ratkaisuilla vuoden aikana. (vuosi sitten luku oli 53%)

KUNTA LIITTO

”Digiaikana talousjohtajien pitää toimia muutosten aikaansaajina ja strategisina päätöksentekijöinä” (Rob Dicks Deloitte).

KUNTA LIITTO

Yleisiä tavoitteita…

- Sääntely vie kohti reaaliaikataloutta tulorekisteri, verkkolasku, ekuitti, alv-tapahtumat reaaliaikaisuus
- Digitalisoida taloushallintoa, jotta taloustietoa voidaan käyttää nykyistä tehokkaammin hyödyksi toiminnan johtamisessa, seurannassa ja arvioinnissa
- Taloustietoja tulee voida käyttää hyödyksi myös muualla kuin taloushallintojärjestelmän sisällä, mikä mahdollistaa monipuolisemman analysointitoiminnan
- Kunnissa taloustieto on lähtökohtaisesti julkista ja tulisi luovuttaa pyydettäessä (esim. ostolaskujen avaaminen)
- Edellytys kaikelle on tietomääritysten harmonisointi eri prosesseihin liittyen (esim. ulkoisen raportoinnin määritykset XBRL-taksonomiaan)

Taloushallinnon ruuhkavuodet

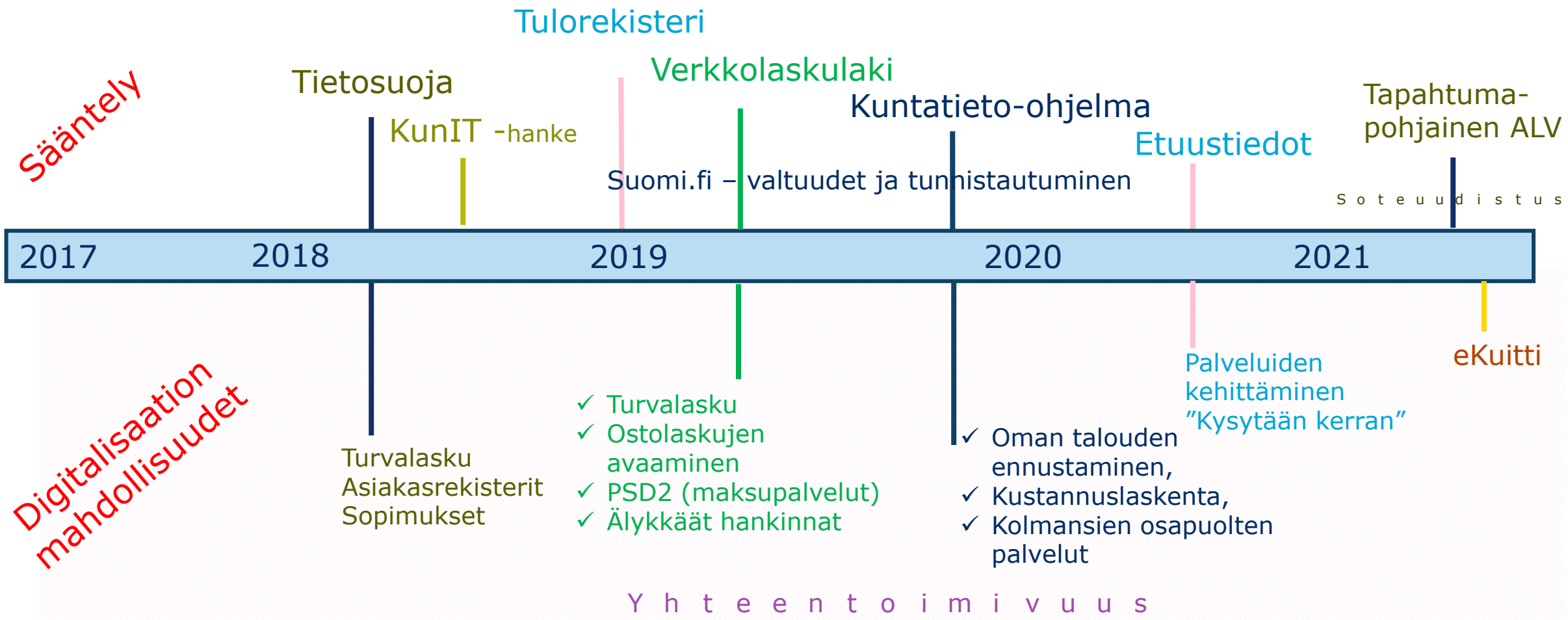

Entä mitä kunta haluaa? Hallittu muutoksen johtaminen => tietojärjestelmät, roolit ja integraatiot (ka)
Tiedon tuottamisen ja päätöksenteon tuen rooli (vrt. transaktiotyö)?
Työnkuvien ja osaamisvaatimusten muutos
Kokonaisuuden optimointi (vrt. ostolaskureskontra => hankinnasta maksuun kokonaisuus)

Toimintaympäristön kehittyminen kunnan taloushallinnon näkökulmasta

Kunnan päätöksenteko

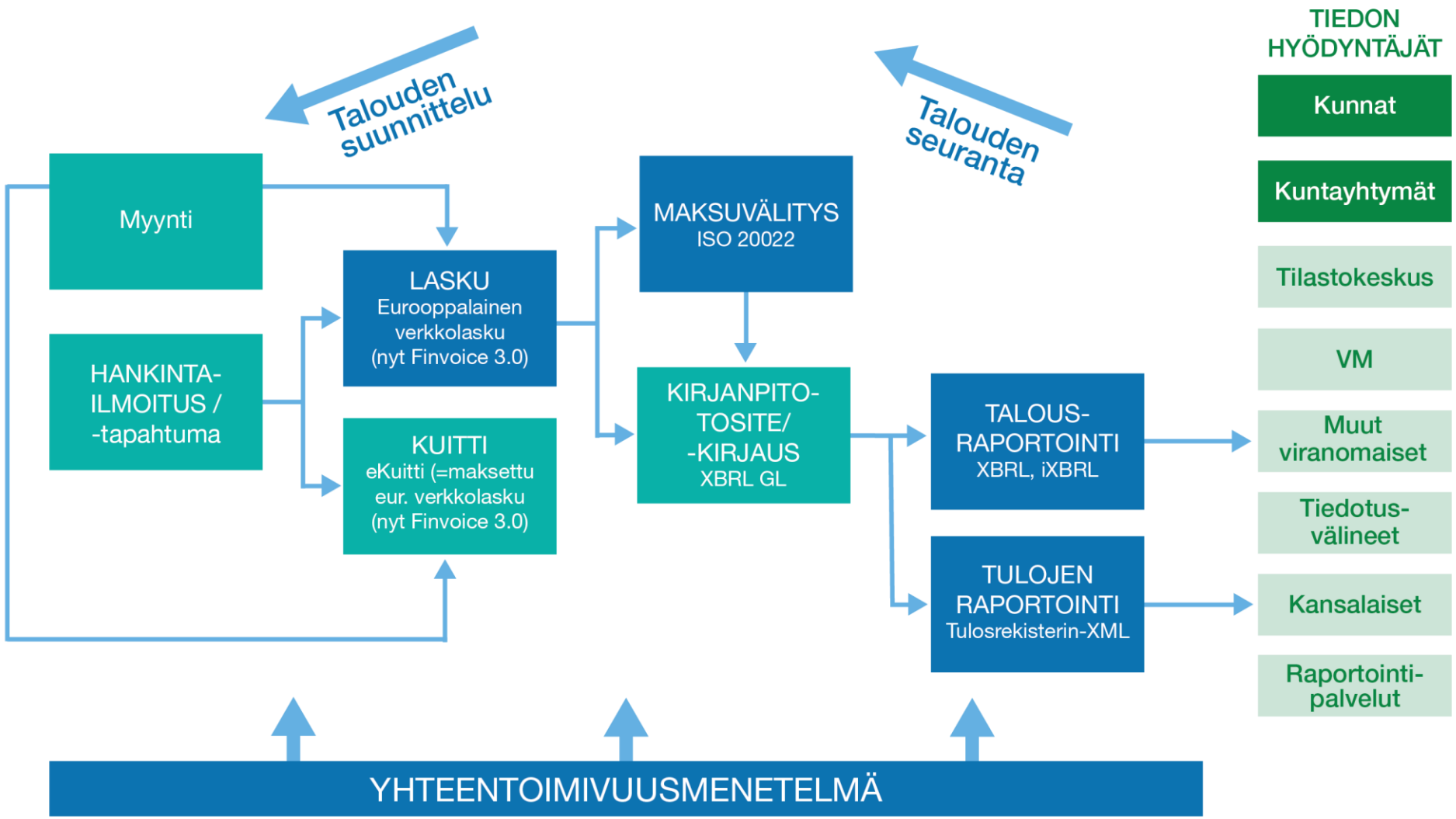

KUNTA-LIITTO

Yksi data, useita käyttötarkoituksia

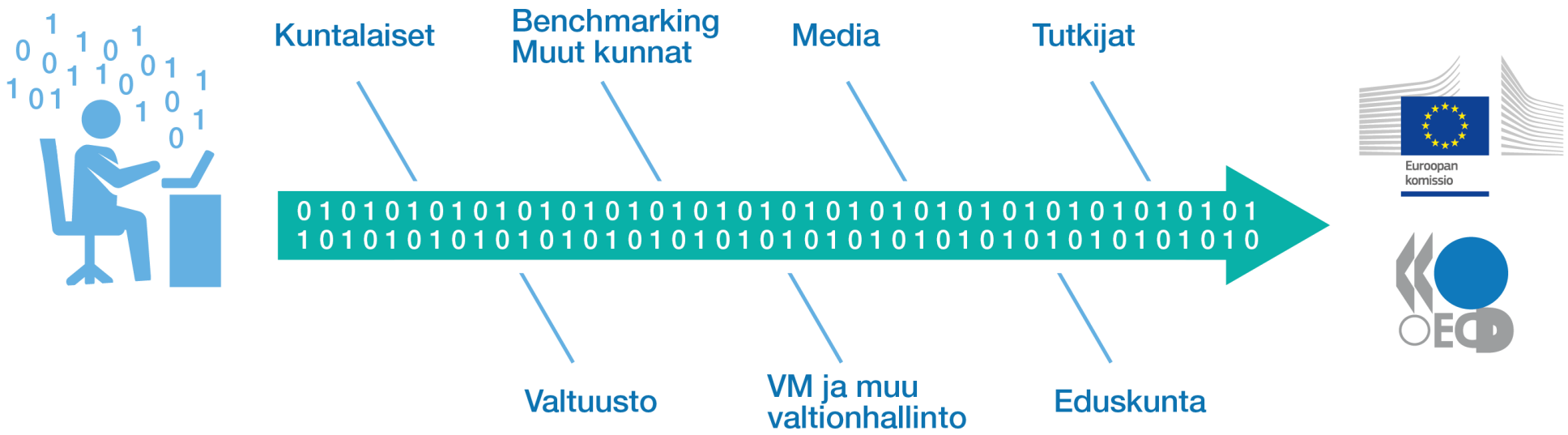

REAALIAIKATALOUDEN ARKKITEHTUURI…

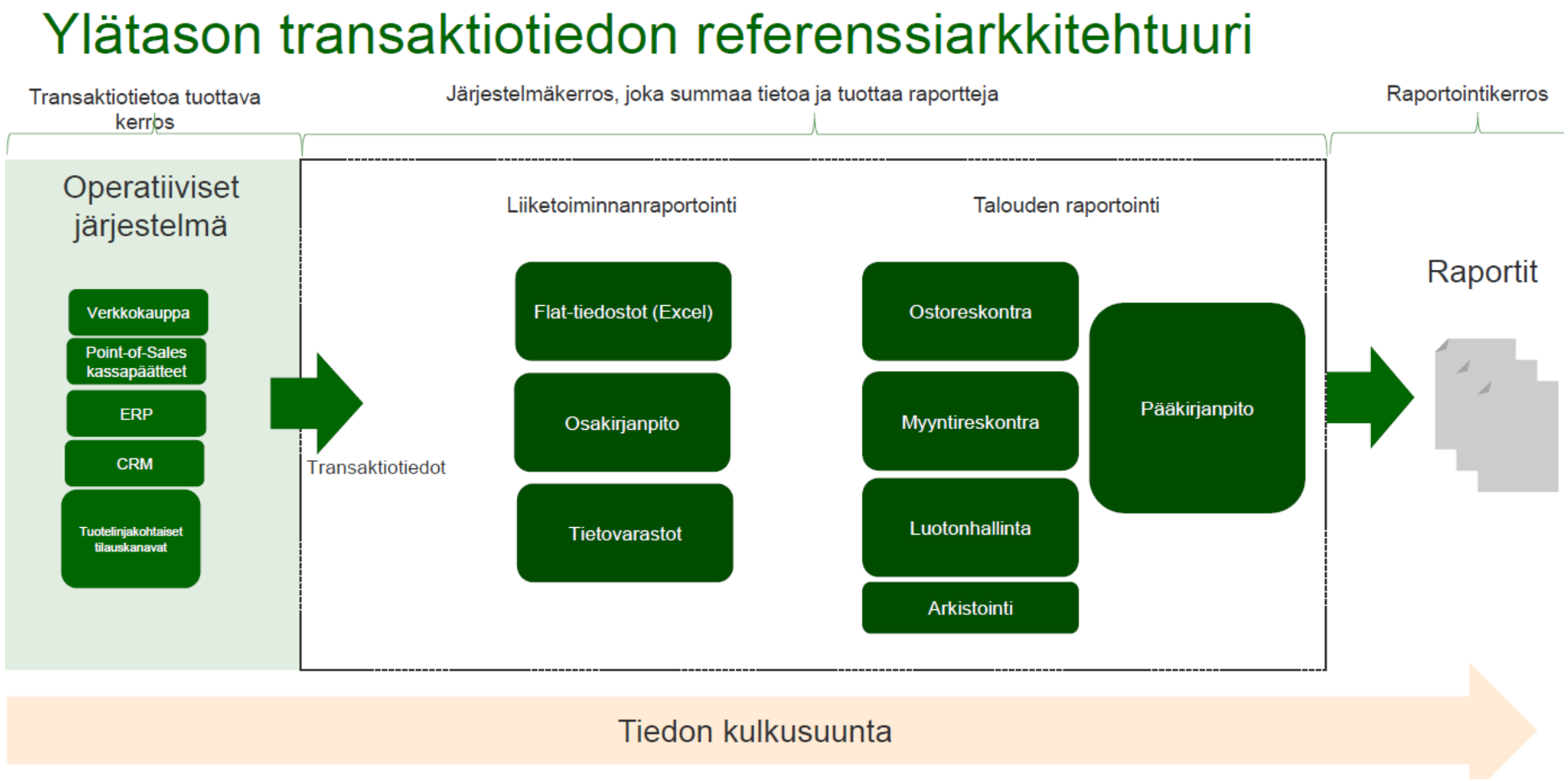

Lähde: Vero

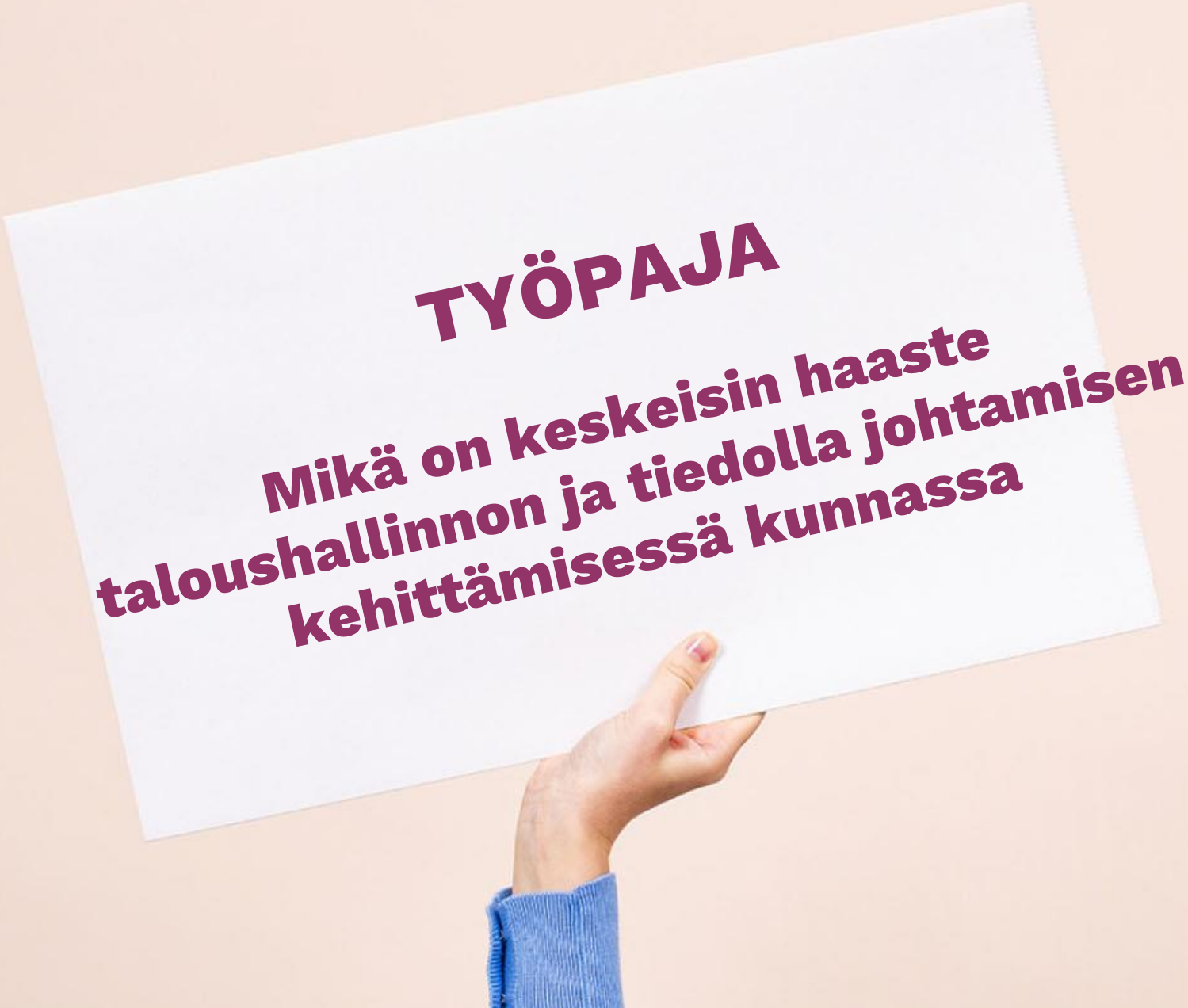

KUNTA-LIITTO

Harjoituksen tavoite

- Koota haasteita valituista teemoista
- Kehittää ongelmasta/haasteesta tavoite ja ideoida ratkaisuja sille.
- Opetellaan etätyöpajatoimintaa

TUPLATIMANTTIMALLI

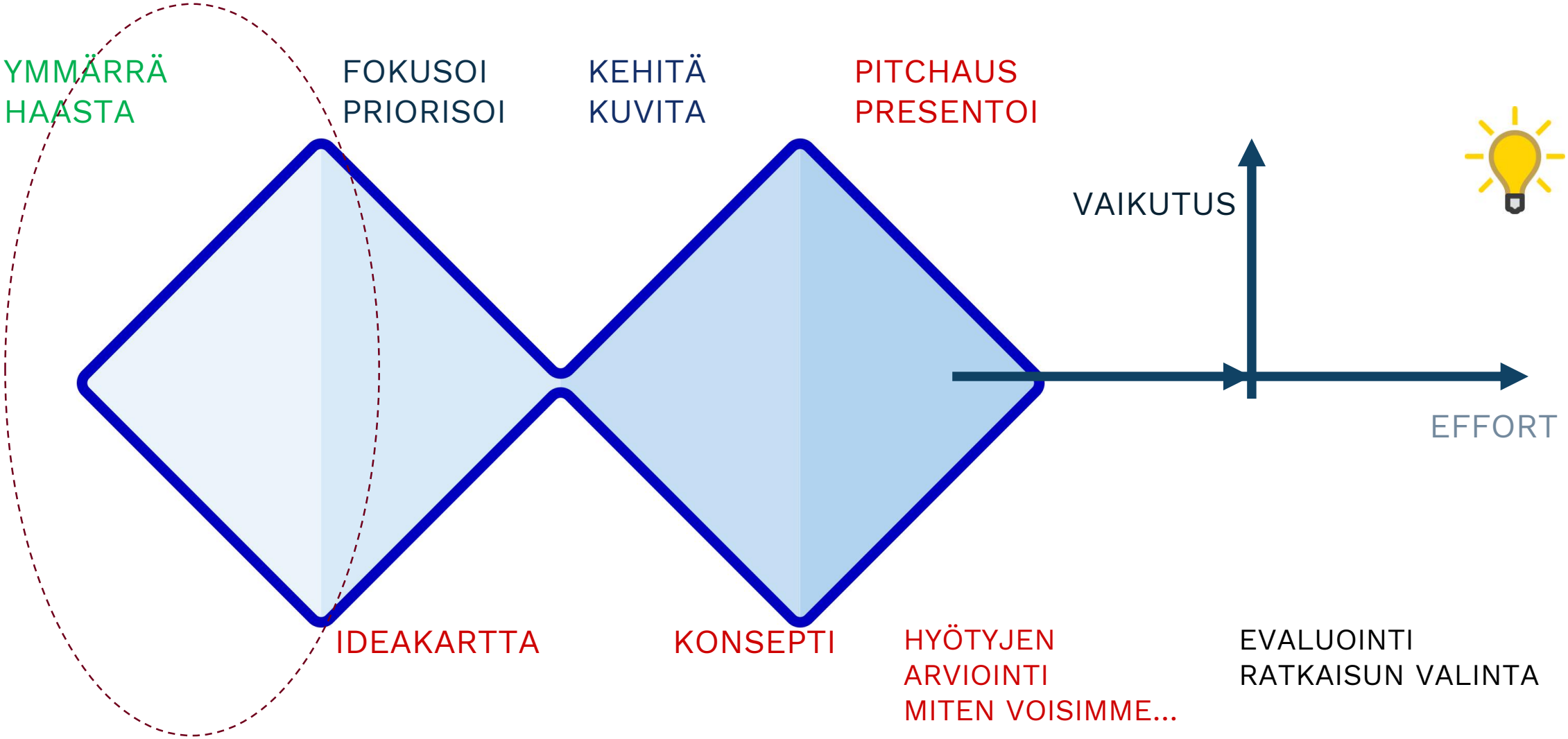

KUNTA-LIITTO

Aikataulu

Aloitus *5 min*	Taloushallinnon ja tiedolla johtamisen Kehittämisen haasteet kunnassa
Tehtävä 1: Haaste *30 min*	Haasteiden määrittely
Tehtävä 2: haasteiden tiivistäminen *20 min*	Haasteiden konkretisointi
Keskustelu ja yhteenveto	kotitehtävä

Tehtävä 1: Haasteet taloushallinnon digitalisoinnin ja tiedolla johtamisen suhteen

haasteet
30 min

- Keskustelkaa esim:
  - Mitä asioita / ilmiöitä / haasteita /mahdollisuuksia / kysymysmerkkejä omaan teemaan liittyy?
  - Mitä osaamista, tietoa, dataa tarvitaan?
  - Miten tekemisen pitää muuttua, entä johtamisen?
  - Työkalut?

Haastekentän haarukointi

KUNTA-LIITTO

Tehtävä 2: Kiteyttäkää 1-3 keskeisintä konkreettista haastetta (tai mahdollisuutta)

Kiteytys
20 min

- Kootaan keskustelusta tunnistetut haasteet tai mahdollisuudet
- Tunnistetaan tärkeimmät (3)

Haaste 1

Haaste 2

Haaste 3

KUNTA LIITTO

Käännetään haasteet tavoitteiksi

Tavoite 1

Tavoite 2

Tavoite 3

KUNTA LIITTO

Ryhmä1

Haaste 1

Resurssit ja osaaminen (tehdään paljon otona)

Haaste 2

Yhteismitallisuus puuttuu
Prosessit ja niiden kuvaus

Haaste 3

Operatiivisten järjestelmien hajanaisuus ja suuri määrä

Tulorekisterin hyödyt miettimättä

Ryhmä2

Haaste 1

Yhteinen ymmärrys ja tavoitteet

- Käsitteiden määrittely ja yhteinen ymmärrys
- Tahtotila on kuitenkin jaettu ja tunnistettu

Haaste 2

Johtaminen

- Toimintatapamuutoksia ei voi hankkia, vaan ne täytyy johtaa
- Yhteistyö eri toimialojen osalta on haastavaa (siiloutunut organisaatio)
- Asiat ja ongelmat eivät ole vain talous- tai tietohallinnon asioita, vaan myös toiminnan asioita
- ***Sitoutuminen hyötyjen kautta – niitä täytyy tuoda esille***

Haaste 3

Järjestelmät ja tieto

- Miten järjestelmät taipuvat muutoksiin ja tietotarpeisiin (mm. palkkajärjestelmä ja taloushallintajärjestelmä)
- Miten oleelliset tiedot saadaan kerättyä?

Ryhmä3

Haaste 1

Kehittämistyön rajalliset resurssit.

Haaste 2

Tiedonkeruu prosessin alkupää: tietojen keruun oikeamuotoisuuden ja oikeasisältöisyyden varmistaminen.

Haaste 3

Tiedon (aito) hyödyntäminen johtamisessa – tiedetään, mitä tietoa johtamisessa halutaan hyödyntää, ja se on osa tietovarantoa.

Ryhmä4

Haaste 1

Johdon ja ICT:n tuki ja kaikkien osallistaminen.
Projektisuunnitelma ja sen hiominen yhdessä, sitouttaminen, osaamisen varmistaminen.

Haaste 2

Tietojärjestelmät palvelemaan tavoitteita.

Haaste 3

Hyödyt näkyviksi – avoin tieto (kuntalaiset, viranhaltijat, päätöksentekijät).